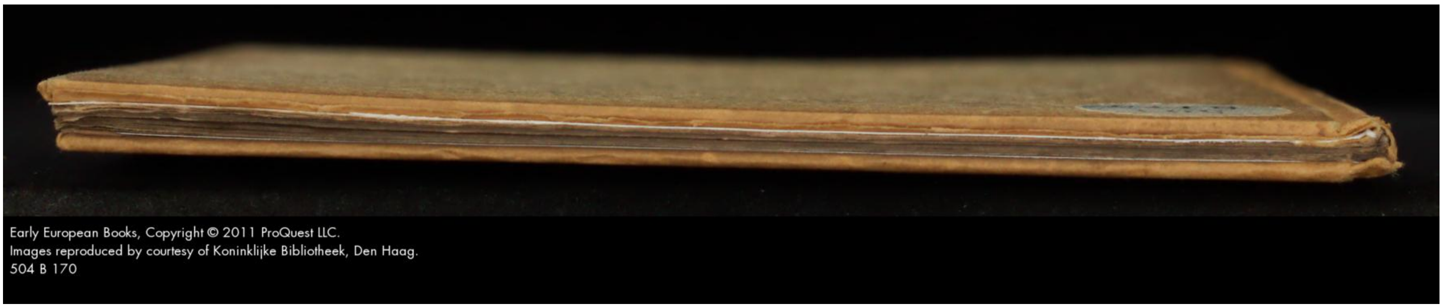

S. COSTERS.

BOERE-KLUCHT

VAN

Teeuwis de Boer / en men Juffer van Grevelinckhuysen:

Op het Woordt,

'tKrom hout brandt soo vvel alst recht,
Alst by de vyer-ken komen.

Door den Auteur oversien ende verbetert.

'tAMSTERDAM.

Voor Dirck Cornelisz. Houthaeck Boeckverkooper op de Nieuwe zijds Kolck. 1633.

5

SONNET.

Die oyt vermakelijck in Klucht of Boerterye
Te lesen soeckt, die lees my die vol soeticheyt
Van sin en woorden ben seer aenghenaem gheseyt,
Gelijck ghy hooren sult aen Teeuvvis *maet en vrye*
Lof COSTER, *lof segh ick, comt u tot allen tye,*
Vermits u Pen de roem van uwe naem verbreyt,
Dit Spel dat is van u soo sinrijck uytgheleyt,
Dat het gheneuchelijck doet yeder een verblye:
Daerom wie dat my leest, of immer lesen sal,
Recht op sijn Amsterdams, die sal my moeten prijsen,
Dus stuert, versendt my vry, van hier naer over al,
Dat my een Doctor *schreef, dat kan ick elck bewijsen,*
En dat het Crom-hout brant so vvel gelijck het recht
Dat beelt den Joncker *af met* Teeuvvis *syne knecht.*

T. K. H.

Tot den Leſer.

Lſoo goetgunſtighe Leſer my door veel moeytens weer ter handt gecomen is het vermakelijck ende boertige Spel van den Gheleerden Poëet ende Doctor SAMUEL COSTER, op het ſpreeck-woort: *'t Kromhout brandt ſoo vvel alſt recht, alſt by de vyer ken komen*: Het welcke voor deſen Anno 1612. gheſpeelt is op de Oude Kamer *In Liefde Bloeyende*, ende eenighe Jaren daer naer herſpeelt op de Brabantſche Kamer *Uyt Levender Ionſt*: doch met verſcheyden ende vele uytghelaten regulen, ende menichte van faut-woorden, alſoo het Principael van den Poëet hem ontduyſtert was: Soo heeft my nu goet ghedocht, met believen van den Poëet, diet op nieus noch heeft overgheſien ende verbetert, het ſelfde te herdrucken, tot vermaeckingh ende wel-ghevalle van den Goetwilligen Leſer, *Vale*.

U L. Dienaer

D.C. HOUTHAECK.

REGHEL.

Het Krom hout brant soo vvel alst recht,
Alst by de Vyer ken komen.

PERSONAGIEN.

Theeuwis de Boer.
Joncker Barent van Grevelinckhuysen.
Juffrou Meyken van Grevelinckhuysen.
Anne Kome Wouters Boerin.
Meester Bartelt een Advocaet.
Jan Soetelaer, een Stalmeester.
Krijn de Jonckers Knecht.
Bely Juffrous Meyt.
Keesjen het Boeren Soontjen.
Twee Bedelaers.
D'Een. } Twee Sanghers.
D'Ander. }
Rederijcker.
Twee Ghetuyghen, Stom.

De eerſte uytkomſt van't eerſte deel.

Teewes een boer brenght eenich brandthoudt op't Toneel, met een bijl om dat te klooven, een weynich ghehouwen hebbende, roept hy ſijn zoontgen aldus.

KEeſje/keeſje op as een man/nou wel op mijn vaer.
Keeſgen van binnen roept.
Wel. Teeuwis. Hoor jet wel. Keeſ. Ja alree man/
terſtont ben ick klaer.
Theeuw. Nou dan 'kſelt wel ſien/ wijf hy wijf/benje al op/
Alrie 'tgadt uyt/ ſchadt ick/eer den Jcker ſijn ſchoenen
an het / iſſe haeſop/
Dorſt ick het ſegghen 'kloof niet oſſe rijt ſnachts op kol/
'k heb daer alſulcken Anne ſe is ſoo blanck as een mol/
Se het een paer oogen in haer kop ſoo bruyn as een ſchellevis/
Met een neus/ en de meer mient noch/datſet ſelf is/
Daer by hetſen mongt vanner ien oor totter aer/
En ooren as een vries varcken/ die ſlingertſe after teughen mekaer/
Aſſe quaet is/trouwen dat ſelden beurt/maer ſeven dagē inde weeck.
Anne ſinght.
Wel wie wil hoore ſinghen, Al watter is gheſchiet
Van een ſoo looſen boerman, Die ſijn vroutgen in dolen liet.
Teeuwis haer hoorende ſeyt voort.
De Nicker iſſer altijt ontrent as icker van ſpreeck/
'kHoorſe al duncktme/lieſelijck;ſeecker dats een keeltgen/
Saegjeſe nou eens grijnſen dan ſou je u eerſt verwonderen vant
Hoor byget dat is een ſtemmetgen as een mager varcken/ (beeltgē/
Op me ſiel godts tis om een benaut hert wat te verſtarcken/
Dat ſelje beter ghelooven alſſe voor den dach komt en dat jeſe ſiet:
Daer komt den droes. Anne komt uyt en ſeyt.
Arme vaer daer ſtaet hy en werckt dat hy ſ wiet/
Laet ick liever wech gaen want dat hy my vernam/
Smeet hy de bijl int hout en vatteme/ 'tis ſulcken haen met een dub=
En ick maecker niet veel werck of. (belde kam/
Anne gaet binne, Teeuwis ſeyt.
Jae Anne ick noch al veul min. (ſijn zin/
Gans bloemer harten hoe wiſpelturich ſetmen oock op een meydt
Wat dochtje daer/was ick mee niet wel te deghen begaen om vleys/
Doe ick ſo te marckt ging/ 'khou jae'ck/maer mocht 'knou een reys/
'kSoume ſoo niet wech werpen/dat vertrout me vry toe/
Jck prijs wat mooys/want 'tkoſtme nou altemet wel een koe/
Datſe ſo verbrant lelijc is/ en dat machſe niet lyē en nocht alder mieſt
Sy is al goet ſchick jeloers/en een menſch is immers gien bieſt/
Jonge/jonghe/ick wed hy alweer ſlaept die beſuchte guyt.
Teeuwis treedt binnen, en ſeyt.
Jou leckertgen, Keeſjen van binnen. Och och mijn gouden vaertgen.

Teeuwis

Teeuwes uyt.

Her/her dan/der uyt jou bengeltje. Keeſgen uyt komende ſeyt.
Neen/neen/Peſtelency neen. Teeuwis. Jou guytjen is dat jou gebet/
Her/her/luſtich dan/alle ochtens heb ick hier ſulcken pret/
Dan leg ick iens met de moer over hoop/en dan iens met de meyt/
En dan ien reys mit jou/jou leckertjen/ en ick hebje ſo dickwils ghe=
Datje mit jou moer op ſout ſtaen ſochtens heel vroo/ (ſeydt
Maer neen/een luye aers/en een werm neſt/die ſchepen te noo/
Nu wel aen dan/deuſe reys ſie ickje noch deur de vingeren/
Maer ſoo't weer beurt/ſel ickje ſoo dapper om de ooren ſlingeren/
Dat het je heugen ſel/verſtaeje dat wel lecker/
Sulcken eyntjen ſwieps/he/he/dats ſulcken mooyen wrecker/
Nou luſtich dan. Keeſjen. Wel hey ick bin immers al op.
Theeuw. Voort dan ſcherluyn. Keeſjen. Wat paerden ſal ick dan nemen.
Theeuw. Maer de jonge blaeu/met de bonte ruyn/ (Heer/
We moeten wat vriet uyt comen / we varen alle daech niet tot men
Paſtmen datje de ſtarten wel op ſteeckt/dat is jou eer/
Na de nieuwe ſnof/ hoorje/ met ien drap/ met ien ſwap/ met ien krul
Gelijck jou buer jonges doen/Claes/jonge Jaep/Jan pier/ (mier
Die het een hachje van ien pairt op te potſen/ die is wel ſoo dreeps/
Je bent niet een ding ſindelijc/nou luſtich iens op ſijn groot ſcheeps.
Keeſjen. De bongt het maer ien yſer/maer de graeu hetſe allegaer/
Latewe die twie ien reys gaen ſlaen tegen mekaer/
En de blau loopt immers niet ien ding an de hangt.
Theeuw. Ick wil de bongt hebben/wats hier/je hebt gien verſtangt.
Keeſjen. Wel/wel begint hy dan op ſtraet te hincken / ſoo heeftjet my niet te
Theeuw. Kijck wijſheyt/hoe na ſorchje dat hy ſijn bienen ſou verſlijtē/ (wijtē
Hy ſel lang ſonger yſers loopen eerſe tot de knien of binnen.
Keeſjen. Aſwe ſo weyts uyt komen/ſelle de luy mienē dat wy vant hof binnen/
En juyſt ſelt een joncker van Loſduynē weſen/en ien boer in ſijn gat.
Theeuw. Luſtich dan dat gaeter deur/hou daer noch iens dats dat/ (treckē/
Mit dat in de bogaert leyt/heb ick pas ſo veel alſme paerden meugē
Jongetje/ jongetje/ ja benje al wech / ſoo mach icker ſelver me gaen
En ſtuwent na de kunſt/en na me ſin iens op de wagen/ (deckē
'k weet niet of ick het ten ierſten altemael ſel kennen dragen/
Ackermenten dat weecht/om een haer lap ick het wel weer neer/
Waer nou mijn Anne hier/die blauwe ſtarckie meer/
Byget ſe ken ſoo wat doen/ſe is ſoo ſtarck as ien paertjen/
Lichtelijck ſchorten ſy al de reſt voor ien ſtaertjen/
En ick ſelder wel twie mael over moeten torſſen/
Dat was ien kleyn ſcheel/maer ic vrees me mooye kleerē te bemorſſē
En ick bin ſoo ſindelijck dat icker gien vuyl aen mach ſien.

Teeuwis meent met het hout op te rijſen, en hy valt en ſeyt.

Bloemerherten is dat vallen/ey men arm/ellemente me bien/
Peſtelency me bil/dunckme is ſchier uyt het lit/
Dat ick oock by gans bloet.

Anne comt uyt en seyt.

Benedijsties wat is toch dit/
Wel lieve Krijnen kint/wel lieve vaer hoe koomje te vallen.

Theeuw. Krijnen kint/he datje sint Felten schent onder je allen/
Dat icket by gans bloet om me eer niet en liet/
'k Souje wat aers seggen. Anne. Wel kindt ick en doetje niet/
Nou mijn Teeuwis Krijnen/ nou mijn vaer ten is gien noot.

Theeuw. Dat denck ick wel/kijck prupm/viel ick maer doot/
Je weet niet watje anme sout verliesen/dat ick sturf:
Op/op 'kmoetme qualijck houwen/ 'tis sulcken slechten slurf/
Op my Anne/ja wel wat ist nou/nou bin ick wel weer op de bien/
Maer ick vil weer los int hol neer lietjeme allien/
En wat raet Anne/ 't hout moet evenwel op de waghen.

Anne. Was daer alle ding wel me/ick souter wel op draghen/
Maer lieve Krijnen kint dus te vallen/wis/wis/wis/
Gaet daer wat sitten rusten/mogelijck oft flus wat over is/
Ick sel terwijl gaen schicken 't hout op het voer.

Anne set Teeuwis wat neer in een stoel, Teeuwis seyt aldus.

Ja/ja/misselijck is wonderlijck/soo soo men moer/
Laet nou iens kijcken/hoe starck datje bent/gans bloet Anne/
Gaet tweemael. An. Niet ien mijt/'ksell ten ierften wel vermannen/
Hou jy je stil mijn vaer/ waerje slechts uyt de smart.

Theeuw. Ja wel lieve Anne/hier sit ick/de pijn slaetme schier an 'thart/
By get Anne/dat sou ickje niet konnen na doen:
Anne hoorje wel/segt Keesjen dat hy hem moet dra spoen/
Wangt ick sou evenwel garen te middach tot me Joncker bancken.

Anne ingaende seyt Wel. Theeuwis blijft en seyt.

Daer gaet moer heen/dat heb ick al wech met me rancken/
Datse me dat werck af neemt/ ick had pas soo veel noot an me bien/
As an men elleboogh/an men bil/en an me knien/
Maer heb ick in me sin voor de klock thien of elf/
Of voor de middag in den Haeg te comen so mach ic self (grawen
Gaen stuwen me wagen/sy schepender niet af/ic sel toch moeten alrie
Mijn volck weet aers met mekaer niet te doen as te wiewawen/
Daerom moet icker self by wesen/en sien hoe 'twerck voort gaet/
Anne/Kees/Neel/by gans kraft/datje de moort slaet/
Waer nicker steeckje allegaer in ien gat/waer benje ontrent.

Anne komt uyt en seyt.

Hoe loopt hy dus tieren dese herseloose Vent/
Wat of sijn roepen en tieren nou weer beduyt/
'k Sie wel watter of is/hy speult de schavuyt/
Hoe sier had toch de man flus sijn bien ghedaen.

Teeuwis binnen zijnde, smijt Keesjen sijn Soon, Anne hoort dit, en seyt voort.

Hoort daer/'tviel hem soo suer/soo 'tscheen allien te staen/
Dat icker hiel in beducht was/ maer hy loopter al weer heen.

Keesjen

Keesjen comt huylende uyt, Anne seyt.

Wat isser Keesje. Keesje. 'k Vraech me vaer of ic me sel/ en hy seyt neẽ/
En hy hettet me gister avont immers noch belooft.

Anne. Je Vaer Keesje is ien recht breyneloos hooft.
Het hy je smeten. Keesje. Jae/ en hy smijt soo besucht stijf.

Anne. 'k Loof niet ofje Vaer smijt om tijt verdrijf/
'k Weet niet wat we noch met die man sellen gaen beginnen/
Hy wort soo quelt van sijn eyghen boose sinnen/
Och 'tis alsulcken/ wat wil ickje segghen/ sulcken ongalijcken man/
Die een quaet hooft het seggese isser selver wel qualijck an/
Want hy moet sijn qua kop/ mienense selver dragen/
Maer 't Wijf dat het met hem draecht is wel te beclagen/
Deuse man is so oplopent van sinnẽ/ hy wort so quaet as ien baers/
Maer ick mach dencken/ haestige luy binnen weer gien verraers:
Hy drinckt weer niet droncken / met ien pot melck ken ick hem wel (houwen/
Maer ien gebrec het hy/ hy siet te byster gaern vrouwen/
En met ien diel Hoeren sou hy sijn leste gelt wel verteeren/
Gelijck alsme al onse Bueren seggen/ dat binnen luytjens niet eeren/
En Pier Neef wistet lestent oock al/ dat is ien man die laeckt het/
En raet hem of/ maer wat ist/ al sach ment/ hy missaeckt het/
Daerom gheloof ick de luy beter as hem/ al swoer hy by sijn keel/
Daer sal hy nou na den Haegh toe/ en daer het hy de Magere Neel/
Die Truy Jeroens/ die Friessche Fem/ die wort hy niet sadt/
Dan noch Scheele Lijs/ dat is alsulcken vel met ien gadt/
Neen seecker/ hy selme allien niet na den Haegh/ dat sweer ick
Ick sel mee/ of jy selt mee/ laet sien oock/ dat begeer ick/
Al sou hy soo quaet worden/ dat ic wel wist dat hy me sou vernielen/
Hoor jijt wel Keesje/ past datje je Vaer staech ben op sijn hielen/
En wetet my te seggen waer dat hy al gaet/
Daer en leyt niet aen/ al wort hy altemet al iensjens quaet/
Blijft ghy al by hem die rechte vuyle schalck.

Theeuwis comt uyt, en seyt.

Kees/ Kees/ hier Kees/ waer binje huylebalck/
Nou je selt me/ knap je selt me/ al je best gaet sitten op het hout/
Maer pastme datje vroet bint/ weest me je leven niet stout/
Dit grijnsertjen/ waerom mach dit leckertjen toch pruylen.

Anne. Nou Krynen kint maeckt de Jonghen toch niet an 'thuylen/
Laet hy toch ien reys mit je varen na den Haegh/
Hy hetter zijn leven niet gheweest/ daerom is hy soo graegh/
En 'tis nu ooc Vastelavont/ hy crijcht licht wat van men Jonckers (Tafel/
De iene warme pankoeck/ of d'are leckere Wafel/
Om dees tijt 's Jaers hebbense toch in stee sulcken ghesnor.

Theeuw. Wel laet hy mee varen/ maer ick wil gien gheknor
Noch gien gheyreutel onger weech van de Lecker verdraghen.

Keesjen. Neen ick sel niet/ en soose tot men Joncker over me claghen/
Laet ick dan van me leven nergens meer mee gaen.

Wel

Theeuw. Wel an dan/ maer datje mient dat potten en pannē daer al ree staen
Om Pankoecken te backen/neen seker/'tis daer al kael//Hof/
'kHebber iens geweest/doe liepter soo besuckt schrael//of/
Dat ick hongerich van Tafel gingh/'tisser nergens na soo bongt/
Se comen daer mit ien lecker beetjen ontwervele je de mongt/
'tHet niet te beduyen/dan vragese je noch/smaeck dat niet wel/
En 't mach een Boer soo veel helpen/als een Boef inde Hel/
Nou as ien man na de Wage/hoe sieje toch soo grijselijck.
Hadieu Anne. Anne. Hadieu krijnen Kijnt/wangert wijselijck/
Ick machme te vreen stellen/waer me wil ick de dwaes//dwingen/
Nou wel terwijl Neel uyt is/soo moet ick de kaes // wringen/
Ick bin soo wat verkleumt/'ksou wel altijt Wangten hoeven/
Maer ick bin puntich genoech Moer/al singen de Boeven/
Anne Kome Wouters se wringt de Kaes met Wangten,
Die maer van de ontyghe zijn, dat binnen haer beste Klangten.
Neen seker/ick bin soo klaer/'ksou wel yemant durven tarten.

De tvveede uytkomst, van't Eerste deel, is Kryn, Bely, En men Vrou van Grevelinckhuysen.

Bely seyt.

ME Vrou hoe kenje je oock houwe/wat hebje bygut oock parten
Me Joncker mient al waers / hy wordt seker hoe langher hoe grover.
Vrou. Hy en isser niet te veel Bely/maer hy schietter pas over/
Hoe dat ick hem langer heb/hoe dat hyme meer teugen wort.
Bely. Ic hoor wel was hy doot/ en hadden hem vier sellebroers geschort/
De blijste na me dunckt Vrou die souwen voor aen gaen.
Vrou. 'kkenme niet versinnen waerom ick de Vent toch mocht aenslaen/
Sulckē Veen/mal/ of altijt nergens na de sneechste van sen vriende/
En dat meer is/ hy is opt thiende deel na soo Rijck niet als ick miende/
Soo dat ick heel bedroghen ben/en om sijn goetjen wast dat ick hem (nam.
Bely. Maer Vrou namje oock om 'tgoet sulcken Jan achter lam/
Sulcken plompen Drent/een mensch soo bot en onbeschoft/
Sulcken futselaer/dat en had ick niet gedaen/ aent vleys ismen meest bekoft/
Sulcken Hennetaster/'kweet niet waer by dat ic best sijn gesemel lijc
Maer seker een menschen sin Vrou/is een menschen Hemelrijck/
Neen moer/over Rijck over al/ ick wil wat int ooch.
Vrou. Hy sou haest mans genoech wesen/ maer hy is te beseten drooch/
Comt hy thuys hy spreeckt niet/ gaet hy uyt/hy swijcht stil/
'kLoof nau dat hy spreken sou/alwaert dat hy over me vil/
Altijt siet hy even bang/nimmermeer gaet hy eens uyt sijn tred/
En dat noch 'tmeeste is/ nimmermeer comt hy eens lachende te bed/

Ja tis hem nau de pijne waert dat hy me iens over zy sou toelonckē/
Maer hy keert me sijn aers toe/en gaet ligghen roncken:
't Moept me altemet wel/dat ick dus me jonge leven moet verslijten.

Bely. By get vrou/wast me man/ick zou't hem by elck een verwijten/
Onse lieven Heer wil me slechts mit sulcken man niet bedroeven/
Of ick sou aers me wel gaen segghen mit de boeven/

Trouwen int hoy, dats moy,
Maer trouwen inde kerck, dats ewich werck.

Vrou. Ja meysje je weet noch niet hoe 'thylicken eenmensch comt verlackē/
't Comt soo schielijck aen lieve kindt als het kacken.
'k Waer me wel soo wijs doeck iens jaers te vryen//waer/
'k En docht niet dan na vreucht/en niet na dit lyen//zwaer:
Neen ick moet een man hebben/seyd ick/ die me maeckt tot een wijf/
En nou icker een heb/ ben ick al weeu by sijn levende lijf/
Maer doeck hylicken sou was dat trouwens/ 'tminste dat ick gisten.

Bely. 't Was wel goet vrou/dat sommige luy van je noot wisten/
Daer zijn seker noch goe mannen/dier over de heymelijcke armen/
Wt naeckte liefde nae de gouwe werelt noch ontfarmen.
Maer vrou hoe kenje sulcken mensch noch liefde betoonen/
'k Sou hem seecker met oenes kolf altemet koning kroonen/
En de luy souwender om lachen/als sijt al quamen te weten.

Vrou. Maer Bely/wat zouwen de luy seggen/ dat we mekaer smeten?
Dats onder de rijcke luy soo gheen manier.

Bely. Over manier over al/ 'k sou me leven met sulcken stier/
Waer ick in jou stee vrou/ so lusteloos niet brengen deur/ (keur
Ic bin de meyt/en jy bint nu de vrou/ maer 'kneē mijn leven voor de
Want al binje rijc jy bent gevangen/maer ic ben vry al ben ic pover.

Vrou. Ick ben met de droes gescheept/en ick moeter me over:
Patiencie per fors/wie weet waer voor dat het goet// is/
Tis by provisie qua noech/dat hy soo bijster onsoet//is
Also wel snachts als daegs/ want of ic by hem dan/of ic by jou slaep
Daer en is niet veel keur aen.

Krijn komt uyt en seyt.

Bely Bely/waer benje woudt aep.
Hey hoorje niet Bely/waer osse ergens is om een hoeck.

Vrou. Wat is hier nu weer? Krijn. Vrou/meyt/ d'een met d'aer is t' soeck/
Modde van gonpe Bely/pestelensy/daer koom ick kael of.

Vrou. Onbeschoften Keeckel/hoe is hy toch dus bot en grof/
Siet hem nou iens staen of hy gien vijf kan tellen.

Bely. Soo neemt hy me altijt met ien deel toenamen te quellen/
Dan bin ick ien modde/dan bin ic ien varken/en dan bin ic ien meer.

Vrou. Nou wat isser te doen.

Krijn. O bloet/maer Vrou/mijn Heer/
Me Joncker Vrou/ mijn Joncker segh ick y got/

Vrou. Wat is je Joncker/hoe staje dus/benje sot/
Of geckje mit me/hoe sal ick het verstaen?

Swijcht

Swyght Belp. Bely. As je maer om kijct Vrou so dreyght hymte te slaẽ
Vrou. Dat hy dat maer iens docht/nou wel wat is je Joncker.
Krijn. Wat sou hy wesen/hy is quaet datje hem daer in't doncker
Alleen na sijn kleeren en sijn goet soo laet soecken/
Hy weetse nergens te vinden/daerom begint hy te vloecken/
Dan wil hy sijn cousen/dan wil hy sijn laersen/ dan ist dit/dan ist dat
Nou krijgh ick een oorwangt/dan ien voet inme gadt/
En wat weet ick van sijn kleeren/waerom geeft hy me slagen.
Vrou. Wat klieren nou. Krijn. Sijn ouwe klieren/daer hy mee gaet jagen/
Hy wil enckel te velt/ om een Haes te bedrapen.
Vrou. Ick docht seker dat hy al den dach sou hebben blijven liggen slapen
Wel hoe schiet hem dat soo schielijck in sijn sin/
Die Jichtigen Hont/hy klaecht ymmers dat hy niet ien vin
Noch ien lidt an sijn Lijf kan reppen/hy hout hem vry stil.
Krijn. Wat hy reppen kan of niet/sijn tongh het hy hiel wel tot sijn wil/
En sijn hanzden oock wel/ dat verneem ick altemet op mijn kop/
Hy gafme daer terstont noch ien averechse klop/
Was dat met ien lamme hangt/ soo speelter de Nicker mee/
Nou gaet by hem Belp. Vrou. Wat souwer Beelp doen.
Krijn. Maer dat icker dee/
En soecken sijn klieren diemen nerghens kan vinden.
Bely. 't Is waer Hanne je loopt al soecken as de blinden/
Je sout je oogen in de hant nemen/en kijcken door de gaten.
Vrou. Blijf jy hier Belp/laet ick gaen/ick weet hem noch te bepraten/
't Schijnt datwe toch alle gaer moeten de murchloose schonck vreesẽ.
De Vrou gaet binnen, Krijn seyt.
Dat jy by hem quamt moer/jou hooft sou honck wesen/
Bloemerhelten hy tiert so/dien besuchten uyl/
Mijn Vrou siet toe/sy crijcht ooc wel goe coop eẽ vuyst op haer muyl
Hy het me soo besucht ghepuelet/ ten is niet om te spreken/
En om ien haer Belp sou ick het aen jou weer wreecken/
Had ickje by me solen maer ergens om een hoeck allien.
Bely. Je bint al sulcken soetert/nou/nou/je moet soo suer niet sien/
Nou as ien man/ lach iens/en com volgewe me Vrou alle bey/
En helpewe den drent/je Heerschap in't gherey.

P A V S E.

d'Eerste uytkomst, van't Tvveede Deel, is Ioncker
Beerent, en Krijn: den Ioncker seydt als volcht.

WEn ich soe toe/ mit bi mir selben go speculieren/
Desse butte Hollanieren duennit alle hun hentieren/
Ken ich mir gaer qualichen vom lachen ontholden/
't Let wense op voedet waren von dem zou in wouste Wolden/
Dose hun dagen mit geyn cortopsch minsch reddede/ by de melementẽ
Sint mijnder zielen hesselijche plompe Venten/

 Went

Went eyn Joncker wie ich bin van olden gheslechten/
En statelijcken Adel wettense je nit tho achten/
Wien schruer wien Kof keerl en dierghelijcken/
Wemen in desse stede gros achtet/ om holdt te rijcken
Voor aansienelijck persoonen/ on dat is gar nerrisch/
Mo wentse verstendich weeren/en nie soo nerrisch/
Se sollen reverentiallich om mit Cortosy erbieden/
Ontsach haben vom den Joncker/ mee neyt/ 'tsint lieden
Von gheringher conditcion/die wie den Esopus hoon
Eyn ordonnant nu den drech hoop vinden on hun minsteyn oon/
Wie en enich gersten Cueren/ lijcket so desse Hollanieren estimieren/
Geringe Schifluyden boven den Joncker van vier quartieren/
Wat segstu Krijn. Krijn. Jck mach ja seggen/en vragen wat hy seyt.
Ioncker. Du Krijn huer i nie. Krijn. Ja icHeerschop/je vraecht oft oock weyt/
En oft oock onweer in Zee is/doeje niet mijn Heer.
Ioncker. Den stuerten sueck rueren. Krijn. Ja ja beginje al weer.
Ioncker. Wo sint dijn sinnen. Krijn. Mijn ghedachten waren ginderdeel.
Ioncker. Men sellet dijn mit eyn gessel loffen in gin hinderdeel/
Eyer du plomphausen des dincx sellet geweer worden.
Krijn. 'kWeet seecker niet hoe me gedachten daer so duer me kaer snorden/
'kHeb niet een ding verstaen Heerschap/van datje me vraechden.
Ioncker. Ja Krijn dats om dat dijn mijn redden ny en behaechden/
Jck vrooge dijn wet herlicher is eyn Schiffer wy eyn Joncker.
Krijn. Jck en weet niet Heerschap/de vraech is al wat doncker.
Ioncker. Du meeren rier wet i den toe den vreege geyn entwoort.
Krijn. Neen ick seecker/want daer toe al mans verstant hoort/
En dat en heb ick niet/ ist aers waer datje altijt segt.
Ioncker. Du grueve Keerl/ 'tis goor billich da men dijn begeckt/
Wet i jo das nie hatstu dat entwoort nie gereet.
Krijn. Laetje dat niet nieu doen/ 'ksegh noch al/ dat ick het niet en weet/
En weet jijt/soo segtet mijn iens in jou tael.
Ioncker. Ja dem Joncker. Krijn. Ja y par dariere seyt de Wael/
De Joncker mochter na wesē. Ionc. Wat hatstou do vue gebrummel
Je selle nie swigen ier ich dy wet op dem bech trummel/
Du ner/ sully twyfelen wie vom twey eder/
Me te echten is eyn enckel Schif Keerl wie eyn Her/
Eddel gheboozen und van olden stam/
Wiens twelfsten Olt Vedder do mijn geslecht heer quam/
Had wesen den Eerweerdighen Bisschof van Paderborn.
Krijn. Sijn twaelf de Bestemoer/argo een Hoer/waer halense upt een horn
Daerse de eeldoom van rekenen van haer gheslacht/
Mijn Vaer (Heerschap) pleech Wijngaerden te snoepen by nacht/
Jck bin oock aen geen Boom ghepist/houtme dat ten besten.
Ioncker. 'tHecke dijn tho hans op den smoel/dat i mit bey de handen do na te-
Want ick gaer calerisch nu vergramme my metter veert/ (sten/
Krijn. De Knoeten bennen oock te besucht ras op haer Peert.
Elemen-

Ioncker. Clementiſſchen bedder/he wen i den ſmol nie en holt.
Krijn. Jaeck/jaeck/byget wel jaeck/'khebt mijn leven ſoo niet verknolt.
Ioncker. Wen ijt endermool verkaerve/und my den kof maeckt mue.
Werd ich dijn op ender wyſe ſmitten mit den lenghen rue/
Dats ten hueſen her upt jaghen/wie gevollet dijn dat
De bruet krumer ſtecken dijn/du vrette dijn an mijn diſch tho ſadt/
Wo ich ſel dijn den portionen ſoo een wenſchen beſnoepen.

Ioncker Barent gaet binnen, Krijn blijft buyten, en ſeydt.

Soo ſeecker/'tmocht ſoo luttick vallen/waer ſou ick van groepen/
Om de waerheyt te ſeggen/'tloopter al ree ſchral enoch of/
'tIs tot onſent nummermeer iens open Hof/
En wil hy noch al mee ſeggen van ſijn ghekoock?
Daer en mach ſeker aers niet uyt as de roock:
Praet hy noch al mee van ſijn Taeffel/wat brabbelt hy?
Seven daghen in de weeck ſchaft hy water en bry/
En die de vult wel den mingelens pot vol elck/
Doch trouwen ſonger botter/of ſonger melck/
Wy eten of wy wel te deghen pover waeren/
We mogender lijf en ziel me ſamen houwen/maer vet me over garen
Dat en loof ick me leven niet/of de kaert is vals.

De tvveede uytkomſt, van't Tvveede Deel is Bely,

Krijn, Ioncker, en Iuffrou, Bely ſeyt eerſt, als volcht.

WEl Dryer wat praetje al/hebje den baas aan den hals/
Wel lieve Krijn hoe hebjet dus verkerft/
Al je beſt me Joncker na maeckt/datje ghena verwerft/
Want hy praet hiel ſtarck/ dat hy je wil laten gaen.
Krijn. Dat mach hy ſoo ſeggen/ dan hy ſal hem wel weer beraen.
Bely. Beraen ſeecker/om de waerheyt te ſeggen/an jou is wat te vangen.
Krijn. Ja wel/en an jou/met je blauwe hangende wangen/
'kWeet ſeker niet hoeſe tot onſent na ſulcken morſigen ſlet vragen/
Jou lelijcke pry / men ſou kinderen met jou te bet jaghen/
Alje beſt na Enckhuyſen/en verhuertje voor een keet/ /meyt.
Bely. Of hy me dat verwijt/dan of hy mee niet ien beet/ /ſeyt/
Jck paſſer niet op/vaer jy kenme deeren niet/
Noch alje ſnappen en kaken raecken aen me kouwe kleeren niet/
Ben ick de moyſte niet/ic ben deugdelijck/dat weet de hiele ſtadt wel/
En haeſt dat ick ſoo moy ben as jy/verſtaeje dat wel/
Ja wel kijckt toch hier een reys/ deſe goelijcke vaer/
Jy en Lijſjen waer is Jan/waert even juyſt een paer/
Ja wel jy bent me ien fatſoentjen/ja wel lieve Krijn/
Van ſulcke mannen as jy/gater net twaelf in ien dozijn/
En die wat nau dong/kreecher wel een toe op den hoop/
Dan 'tſou weſen/ hoe meer om 'tghelt/hoe quader koop.
Krijn. Wel wat brabbelt me deſe Meer/en beſuchte Teef.
Om de waerheyt te ſegghen/je bindt oock duer genoech te geef/

Laetwe mekaer de hangt vrp geven en singen al schoon al schoon/
Die ons twee de kost geeft onthout ons niet van ons arbeyts loon
Bely. Hola dat schut ick/ en dan noch altemet een eerlijck kleet.
Krijn. Een eerlijck kleedt toch/dat waer aen jou recht wel besteet/
Want je bint so beroept 'thangt niet dan van lappen an mekaer/
Hier buyten lijcket wat/maer onger ist nergens nae so klaer/
't Is met jou recht op syn kalē adels dier so wat nauwetges bedropē
Buyten een poveretgen een leurtgen / en onger 'themdt vol knopen/
Of met een blauwe draet samen geregent excelent op sijn Hoofs :
'kVersinme Bely/ 'kwil seggen/ op sijn groofs
Ghelijck wy hier leven soo wel de jongen as de ou/
Soo wel de meyt as de knecht/ de meester as de vrou.
Ioncker Barent comt uyt, Krijn hem siende seyt voort.
Me Ioncker Bely/ me Ioncker of we hem daer haest vernamen.
Ioncker. Krijn komdy her/on Bely goe by dijn matamme/
Krijn wen ji ein fijn ghesel wil wesen/so had ich dijn wol ghesint/
On weerde dijn licke vuldoen wie mijn selfs kindt/
On ji solle deelhaftich wesen van al mijne hoven/
En wen ich nie kinderen kryghe werd ich dijn begoven
Mit einen herlichē bruyloftfeest/wen y in mijn hous comt te trouwē
Krijn. Dat segje wel Ioncker/maer je seltet niet lang onthouwen.
Ioncker. Neyn mijnder zielen/ dijn dienst zol dy wel werden vergolden/
Nu Krijn van dessen stunde wol ich eyn goeden disch holden/
En schaffen hupsche hesy met wurst/na der olde wyse
Eyn hi-derdeel vom swien ghesode keerls spijse
En ich werdet den lantlieden wedder rechtschaffend duen betsalen
Nu tou dan Krijn/geyt ons de honden halen/
Wy wollen hen to jachte uyt vom etwas to vangen.
Krijn. Alree man/daer toe heb ick louter verlangen.
Den Ioncker en Krijn gaen binnen, de vrou en Bely comen uyt, en sien Krijn gaen: Bely seyt.
Jae ij Vrouw/ maer Krijn dunckt me gaet daer uyt.
Vrou. Waer heen toch/ hoe nae maeckt hy hem t'soeck/ dat arge krupt.
Bely. Neen/me Ioncker dunckt me/dat hem erghens stuert.
Krijn/Krijn/Krijn. Krijn. Jae ick gae hier by eens inde buert/
Om een hondt of twee te leenen/ we sellen gaen jaghen.
Bely. Past dat yet niet en lieght/ me vrou selt meester vragen/
Jou rechte plompert. Ionck. Je benne noch veel plomper.
Matamme ben yi do/kum hie min herts lieve Jonfer.
Wen ich dijn saghe verheuget hem mijn geyst.
Vrou. Mijn lief die mijn meer als naer waerde liefd bewijst/
Ick ben een slavinne om u te dienen geboren.
Bely. Die niet doof is/ wat moet die al hooren:
Nou ist liefsje/ troosje mijn hart/ mijn moer/
En flus mochtet wel wesen kats hoer.
Dat volcks liefd is altijdt met langduerigh/

Den

Den Baes verandert haest/en Vrou is soo wispeltuerich/
Datse niet schielijck mal sal worden/de besuckte meer/
Kijck toch/dats seecker een groenicheyt van men Heer:
Wel/wel/van waer komt me Joncker toch dese vreucht/
Diet weten mocht/'kwed het me vrou niet en heucht/
Dat mijn meester haer met soo veel geteuls porden/
Wel wat sal hier wesen/sou dese man wel speuls worden/
Wel meester/as je lacht/soo lachen al je kleeren.

Vrou. Neen lief/terwijl dat sulcx is u begeeren/
En wil ick u niet tegenstaen/maer doet u sin en lust.

Ioncker. Jo wen ich to huys come mijn Jonfer/dus hollet dyn rust/
To hans ben ich gaer melancolisch/on weten jo nie te doen/
Dan den droeven geyst etwes te recrieren int groen/
Derhalbē werd ich mit dem Krijn van kurtwijl goen tyen ter jacht.

Vrou. Mijn lief/ mijn dunckt je bent niets te wel bedacht/
Ick bidde wilt toch beter op u gesontheyt letten.

Ioncker. Mijnder zielen/ja wy haben jo to hans nie wel te vretten/
Daerom bin ich geresolfiert den haes een wenschen te temtieren.

Vrou. Wat noot wast mijn lief wistje je selven wat te vieren/
Maer den yver en grooten lust dieje hebt int jaghen/
Doetje noch na kleeren noch na gesontheyt vraghen/
Maerje siet niet an/je treet door dick door dun/
'kEn segh dit niet om dat ick u de lust wan gun/
Maer ick wenschten wel dat ghijt op naemt met ghemack.

Krijn comt uyt met eenighe honden, en seyt teghens Bely.

Waer pestelensy Bely is ons ouwe Brack.

Bely. Blijft wat staen/ neen de honden selje wel vinnen.

Ioncker. Herts liebe wybelijn/ruste dyn sinnen/
Ich ben Grevelinchousen van kints been aengewent das so to doen.
By dem Elementen mijn muttunt jo keyn exercitions/
Den bludighen vurluch het jo mihr das wol gheliert.

Krijn. Tis te bijster inde krijgh/het hy sijn leven wel gheviert/
Dat hy daer van roemt/neen seecker/hy mach wel swijghen/
Een deel hasen gheloof ick is hy wel ghewent ant spit te rijghen/
Maer van sLandts vyanden reech hyer sijn leven niet ien/
Trouwen dat comt aers by/want hy het se sijn leven niet ghesien.
Een Edelman seytmē/wast tegen de krijg op/as ien os tegen de bijl:
Maer dese man houdt gaern een borstweeringh van een mijl/
Dan is hy inmers wel schoot vry/hy seeckers en sijns ghelijcken/
'tBennen Krijghsluy int velt/die niet schielijck beswijcken/ (loopen.
Achter een haes/ die vree sachtich begint voor haer honden gebaer te

Ioncker. Wo blijfst Krijn. Kr. Jc bē doende met de hondē an mekaer te knopē

Ioncker. Nu dan Matamme/zijt man lustich/wy goen te gaer
Hen upt to Jacht. Krijn. De ouwe jagher dat was sijn vaer.
Hy sou wel een haes volgē/dat het hem sijn lanme gat maer toe liet.

Niet

Bely. Niet waer/hy is soo radt als een vogeltjen dat koe hiet/
Wel wanneer raeckje noch voort/Godt segen ons voor dit beyen.
Krijn. Twee goe liefs/meysje/en kennen soo haest niet scheyen/
Bely. Hy pleech me vrou immers altijt een soentje voor haer loon te langhe/
Krijn. Geen dingh met der haest/Bely/dan vloon te vangen/
Hoe nae machje de vrientschap niet lyen van meester en vrou/
Ick denck datje mient dattet beter besteet was aen jou/
Of segme/hoe komtet/datje ons nu dus voort//stuut/
Is hier ergens een Pol die vast na de poort//guut.
Bely. O ja we souwen bancken/en setten de tafel met berielen//dicht.
Krijn. Dat beurt altemet wel/soo haest mijn Joncker sijn hielen//licht.
Bely. Wis/ja we souwe bruyloft houwen waerje maer upt.
Krijn. Hoe na sou jy Speulnoot wesen/en me vrou de Bruyt.

Ioncker Berent comt by Krijn, als sijn Vrou binnen gaet, en seyt.

Benje dan tenemael veerdich krijn.
Krijn. Hier nou mijn beesje/
Moptjes dan sit op ereys/her om dat is een geesje/
Iget me Joncker hoe wille 't velt nu oock doenen.
Ioncker. Ja krijn geswint kueft dijn voeten een paer nie schoenen/
Je selle lustich moeten loffen den Haes achter heer.
Krijn. Dats recht werck me Joncker dat ick begeer/
'kWeet niet waerom datje op 'tjagen dus verbruyt//stoft/
'kSel byget loopen of ick een been om een duyt//koft/
Ick doe toch niet no'or dan dat ick thuys sit en suf.
Ioncker. 'Tlet dat i luem benne krijn en gans duf/
Moer i benne gaer lustich wen i kueme inde locht.
Krijn. Ick ben te bijster garen alle dagen inde bocht/
Me Joncker selle we 'twest-eyndt upt.
Ioncker. Neyn by noorden twoldt/
Doo wet ich dat den haes mit stigen hem ontholdt/
En habbet heurt van mijn olde bekende/
Derhalben om mit geyn ydele henden/
Wedder thous tho keumen go ich do to Jacht.
Krijn. Daer haes je selt bedroghen wesen soo ick acht/
Want het daer al te seer gheschrobt wordt snachts van de boeren/
En by daech bender de kodde-beyers die der op loeren/
En 'tis in de klinge buytens tijts we worden lichtelijck bekeurt.
Ioncker. Eynder van adel wie ich doe mit niet en verbeurt/
Des en bekommere i dijn da mit niet suns/
Ich goe dessen weghe tou.

Den Ioncker gaet binnen, Krijn blijft, ende seyt aldus.

'tKuyckt hier al wat vuns/
Her achter jou reeckel/me neus is noch niet wel verstaelt/
Houdt toe je beurs vry/'tlach is hier al betaelt/

Wat

Wat ien Heerschap heb ick/hy mach gien sont doen/hy is mal geboren/
Mit ien Ey hebjem gewonnen/ en met ien Appel weer verloren/
Hy selfse daer soo drapen/ had hy maer wat versch Zout/
Dat hyer achter op de steert leyde/en riep dan hout/ hout/
Loopt niet wech/ wacht wat/ 'kselje komen slaen/
Al de Hasen diewe vangen/sou ick wel durven aen me vingers braen/
Met dese Hongden//Fobert/ ja je bent me ien vrient/
Al dese Hongden hebben we hier en daer noch ghelient/
Tot onsent schiet soo veel niet over dat we souwen
Een Hongt of t'wie tot de eele Jacht onderhouwen:
Nou ick mach dit ingaen/mogelijck of hy een Koe voor een Haes vangt.

De derde uytkomst, vant Tweede Deel, is *Theeuwis*, *Iuffrou*, *Beely*, en *Keesje*.

Theeuwis alleen zijnde, seyt:

DIt Haachje is recht een Vastelavonts/ en een Sinter Claes langt/
'k Weet niet hoeder van opsnappers sulcken ghe swerm is/
't Isser alle Sondage bruyloft/en voort alle de heele weeck duer Kermis/
Jonghe blijfsje daer an de after poort by de waghen/
Ick sel veur ant Jonckers Huys gaen vraghen/
Offe terstont 't Hout willen komen helpen inde Schuer.

De Iuffrou kijckt boven uyt, den Boer Theeuwis haer siende, seyt voort.

Ke daer/ke daer de Juffer/offe wel siet hoe ick naer tuer/
'k Acht neense/'kselme houwen of ick niet merckte datse me sagh/
En praten soo wat drollichs/datmen beter doen als seggen mach/
Se macht toch wel hooren/daerom wil ick wat toe treen/als een man/
Se selt haer niet belgen/ al loopter wat onger van Sint An/
De kleeren maken de man/diese het die trecktse an.
Diem' by gort by sulcken Juffer iens mocht verwarmen/
En hebbense een reys een gantsche winterse nacht in syn armen/
'k Hebber moet toe/ se sou segghen de Boeren weten oock wat/
Wy sitten tot onsent daer in sulcken besuckten roock gaet/
Soo datter mijn Wijf uytsiet als een beroockte lieve Vrou/
Daerom staetse me niet an/maer me dunckt dat ick wel sou
Goet coop in sulcken ste Juffer crygen behaghen/
Mocht icker een korte wijl by haer zijn/'kverteerde mijn Ros en wagen.

Iuffrou haelt haer hooft in, ende roept van binnen aldus.

Bely gaet stracx heen/en laet den Huysman comen//an
't Schijnt dat hy hier driecht te kloppen met schroomen//an/
En wijst hem terstont hier boven op mijn Kamer.

Theeuw. Noop ten quam van syn leven noyt bequamer/
Hoe avontuers raecktmen altemet met syn naers inde rammelingh/
De Meyt dunckme maeckt daer binnen vrij wat sammelingh/

Hoe vaertet beste Krijnt/wil de deur niet open.

Bely b innen zijnde seyt.

Se klemt soo Teeuwis/je seltse van buyten op moeten loopen/
Ick kense niet na me trecken. Teeuw. 't Is waer hangdeloose moer
Sta ruym dan/hoorje/hou daer mee leytse op de vloer/
Hou daer dan pestilency daer legh ick. Bely. Juyst so ick het stemde.
Theeuw. Wel hey Meyt/ick docht dat de deur soo beseten klemde/
Dat ickse niet opgekregen sou hebben/met den eersten stoot.
Bely. Hebje je slechs gien sier ghedaen.
Theeuw. Neen niet een dingh/'k heb gien noot/
Knap as ien Meyt/waer is sober staetien/
Krijn wil ick segghen/dat arghe matien/
Hy most na achteren daer staet me Waghen voor de poort te lossen/
Word je stekelich Meyt/kom an/willewe een reys bossen/
Lustich wie de harste kop het/jy of ick om een vaen.
Bely. Nou je Wagen sel wel leech worden/laetje mallen maer staen
En gaet boven by me Vrou/se selje betalen.
Theeuw. Dat ghelt sel ick op ien aer tijdt wel iens komen halen/
Secht huer gendach meysje/en me Joncker mee.
Bely. Me Vrou is allien thuys/me Joncker is niet in stee/
Hy is mit Krijn flus eteghen op de Jacht/
Dus gaet by me Vrou/dieje allien sit en verwacht/
Seecker gaet by haer Teeuwis/se hedie noodich ghebreck.
Theeuw: Dat ken ick wel deyncken/hoe na schort haer een geck/
En dat ick die wesen sou/'ken durf niet waeraftichgens.
Bely. Se selje niet byten/wat binje voor ien mens/
Se sel quaet wesen komje niet/hoe staeje dus houten.
Theeuw, Liever as datse kyven sou/wil ick me noch wat verstouten.
En gaen byer/maer ick bin lijckewel al wat beschaemt.
Bely. Dat dencke ick wel/je bint voor ien beschaemt gassen vernaemt/
Nou as ien man naer bovenen / me Vrou mocht dencken wat hier te sarren was.
Theeuw. Wat ick sie ooc liever een Vrou int Hemt/als ien Ruyter int Harrenas.

Den Boer Theeuwis gaet met *Bely* binnen.

Keesgen komt en seyt.

Wel waer mach me Vaer toch blyven/
Hy weet wel dat die Peerden hier staen en verslyven/
Hy sou de Poort open laten doen/en daer kijckt niemant om/
Hy segt/benje doof alle gaer/of benje stom/
Of wilje niet spreken/hoe hebbe wet in een kaer.

Bely komt uyt, en seyt.

Soo d' ouwe songhen/soo pepen de jonghen/de Soon is as de vaer/
Wel Keesje binje aeverechs op estaen/wel wat ist?
Keesien, Wat souwer aers wesen/ick docht datje dat wel wist?
Onse Paerden staen daer en verkluemen after an de poort/
En wat ick klop/daer is niemant dieme hoort/

Mijn

Mijn Vaer weeter of seecker/hy is niet meer as ien Kint/
Hy sou de deur open doen seyd hy/en hy gaet draypen an de wint/
Neen seecker/hy beschickt syn dinghen niet qualijck.

Bely. Wel Keesje je Vaer is hier. Keesje. Dat is seecker gaelijck.
Waerom laet hy dan de Poort niet open doen/is hy mal?
Hy weet wel dat de Paerden daer staen krimpen/se moeten op stal/
En wanneer sellewe los raken/wy bennen daer met ien wagen houts.

Bely. Ja dat is wat nieus. Keesje. 't Is waer moer/kacken is wat outs/
Jy souter noch wel om lacchen/wat mienje dattet me niet verdriet/
Ick ga wel weer draepen heen/wilje de Poort op doen of niet/
De wech en is niet op edolven/dat is noch ien lock.

Bely. Hoe kan Keesje kyven/'ksel de deur op gaen trecken mit ien rock/
Brengt je Wagen op de plaets/en stalt je Paerden:
Wel Keesje wist ick dat jy soo baerden/
Ofje niet na je sin was/je bint ien gasje.

Keesjen. Ja moer as ick begin/ick bin al ien hart quasje/
'k Souwer niet vuel na vraghen/of ickje/ja maet.

Bely. Dese Lecker/me dunckt dat hy sen Vaer alte met na/gaet/
Je selt ien duegniet worden/hebje ien aertjen van je Vaertjen/
Dat ickje Moer waer/ick streeckje de Broeck//af/
Daer worden de qua Leckers gheschickt en kloeck//af/
'k Souje op ien aer kam setten/jou olijcke Lecker.

Keesjeu. Jaje/ick bin de Gard al ontwossen seyt me Vaer.

Bely. Je Vaer is gecker
As malle Pier/seyt hy dat/dat is seecker moep.

Keesien. Ja hy seytet/en 't is waer/oock jy bint maer ien malle doep/
Ick bin al te out wat op me gat te krygghen seyt me Moer.

Bely. Godt gheef malle Anne/en je Vaer Theeuwis de Boer/
Een goet Jaer/seggese dat/ick sou dencken dat jock waren.

Keesjen. Wiljet iens besoecken/kom latewe iens plockharen:

Bely. Jy plockharen/flus lap ickje op je gat songer//segghen.

Keesjen. Ja je maet/ick ken onse groote dicke Neel wel onger//legghen/
Se is wel soo sterck as jy mit je twien.

Bely. Lecker ick strijkje de Broeck of/alwaerje met je drien/
Maer 't is me niet de pyne waert/dat ickje soo vuel acht:
Com as ien man na afteren toe/en lost alje best je vracht/
Je Vaer sel strack komen/en ick volchje haest.

Keesje gaet binnen, de Vrou komt uyt, en seyt.

Wie is daer beneen/die daer soo staet en raest:
Ben jy daer Beely/wacht wat/'kselje wat komen segghen/
Waer benje Bely. Beely. Hier.

Vrou. Laet terstont alle dinngh legghen
En gaet in de Ros-Kam en seght Jan Soetelaer/
Dat ick twie Paerden te koop heb/ende segt den Hoetelaer/
Syn Beurs mee brengt/en die al wat wel ghestelt/
Ick wils'em wel goet koop geven/dan aers niet as voor geriet gelt/

Segt hem/dat hy terſtonts komt/eerſe Joncker komt vande Jacht/
Daerom ſeght hem/dat hy niet toeſt noch wacht/
Hoorziet wel as een meyt/treet luſtich overje kooten.
Bely. Wel vrouw. Hetſe de Boer alree voor ſijn paerden gheſnooten.
Vrou. Maerje moſt toe ſien/datje teghens Keeſie of een aer/
Je mongt van toe houdt/want ſoo 't yemant werde ghewaer
Soo waer ick de buyt quijt/en 't gelt heb ick wel van doen:
Dus beſteltet wel/ ick ſelje ien nieu hembt geven en je huer vergoen.
Met een paers ſchorteldoeck/dus loopt al je beſt/
'k Sel den boer noch terwijl gaen nemen met vier blaetgiens uyt de neſt/
Dus loopt ras me meyſken/eer dat het wordt te laet.

De Vrou gaet binnen, Bely blijft ende ſeyt:

Ick ſelme haeſten Vrou/en dat om mijn eygen baet/
Een nieu hembt met een paers ſchorteldoeck/dats dat ick behoef/
'k Segh altemet Teuwis/Teuwis/wat binje een boef/
Maer wou je ſoo altemet komen en doenme wat profijt/
Dan zou ickje voor een fijn man houwen over al en altijdt:
Dan eer ick heen gae/mach ick Keeſien gaen helpen voort/
Dieme vaſt verwacht after aen de poort/
'k Mach hem ſeggen dat hy ſijn paerden tot ongſent vry ſtalt/
En ſijn hout voor de Schuur neer werpt/ſoo't hem wel ghevalt/
Als ick vlus t'huys kom/ick het met Krijn onſe knecht (plecht/
Wel ſchicken daer 't weſen moet: of Jan Soetelaer noch woont daer hy
'k Selt altijt eerſt inde kroegh vragen/ daer hy hẽ int gemeẽſochtens ver-
So hy daer niet is/ſellenſe wel ſeggen waer dat hy dan woont. toont/

P A U S E.

De eerſte uytkomſt, vant derde deel, is

Ian Soetelaer ghekleet als een ſtalknecht, met opgeſtroopte armen, en een emmer met water, en ſingt als volght.

Och hadden wy Vaſtelavont, wy gavent,
Comt Valentijn, brenght ons de wijn,
Dus kryghen wy Paeſch-avond.

DIt ſtof vande paerden gaet een menſch ſoo ſitten inde keel/
Brochtmen nu yemant een half bier/al waer ter een heel/
Hy zou 'e onghelijck meer vrientſchap doen/dan of hy me wat ſmeet.
Ick win men koſt wel ſuyrlijck/alle daegh ben ick dus beſweet/
Dan 'tbeſt datter van is/'tis een werck dat ick gaern doe/
Wat dat ick ſat wordt/de roskam word ick niet moe/
En 't bennen oock maer een deel uylen/die die niet hanteren/
't Is een oeffeningh gheacht by Princen en by Heeren/
En in alle groote Meeſters hooven ſpantſe de kroon.

Schant

Schand moetense van hebben en hoon/
Die de macht hebben/en de edele roskam niet beminnen
Wat! Ick wort altemets schier upt mijn sinnen/
Als ick het sie/datse hier soo weynich wort gheacht/
En dat noch van rijcke-luy/persoonen van macht.
By get/had ick haer goet/ick waer een aer geest.
Wech met dat volck/sy quamen haer leven op gheen levendigh beest/
Een paert ist immers altemael/waer me soumen sijn lust aers blussen/
En die dat niet looft / is niet waert dat hy een paerdt zou voor sijn aers
Want hy de noblitcyt niet weet van dat princelijck dier/ (cussen:
Boven al andere arbeyts beesten is dit alleen moedich en fier/
En 't verhooveerdight hem alst komt by sijns ghelijck/
Het bruyst/het kneust/en kneet de aerde tot stof en slijck/
De moedicheyt wort recht by een goedt paerdt vergeleecken/
Daerom mocht ick/ick zou by gantsch eleweecken/
Altemets wel plockhairen teghens die die de roskam haten/
Maer wat wil icker teghens een deel volck af praten/
Die liever in een schuytjen varen / om sonder accijs haer gat vol te popen.
Ick mach liever swijghen dats recht roosen voor varckens stropen/
Dan tis voor de nobie baasen/die hier mogelijck staen onder den hoop/
Die een paerdt upter buyst beslaen konnen/maer niet ter loop.
Dat zou een kunstjen wesen/daer ick wel een duyt aen wou versien/
Oeffeningh van't lichaem is dat al de Medecijns ghebien:
En wat oeffening isser dan heerlijcker/eerlijcker/en bequamer als desen/
Mynen t'halven ick weet niet/dan 'tzou konnen wesen/
Dat de Jacht te ghelijcken was/by desen in eer/
Dan selden/laet ick vry segghen nimmermer/
Ken die heerlijck ghenoech gebruyckt worden sonder paert/
Daerom is de onse dan boven alle andere prysens waert.
En soo is een paerd door toeval/oock des gesontheyts eerste goedt:
En laet ons sien/wat het ons noch al meerder doet/
Door sijn eyghen natuer en aengeboozen schijn/
Soo bevintmen seecker dat het een vyant is van veel fenijn.
Want sijn mest inghenomen in tyde van noodt/
Heb ick hooren segghen/dat het pestich fenijn inde menschen doot/
Door dien dat het de zweet gaten so dapper ontslupt/
Dat het daer de vierichept doet loopen upt/
't Selde doet sijn sweet/sijn mest/als sijn poort gaet ontluyckeu:
Somma die siec was/die worde gesont/mocht hy een paerde vijch ruycke.

Ian Soetelaer blijft sitten wassen sijn Roskammen,

Bely comt en seyt:

Hier ontrent moet het wesen/en siet ginder wel te pas/
Een stalknecht/of soo een kabouter dieme wel ras
Sel wysen waer hy woont: God geefie gen dagh.
I.Soetel. Die geefterje elf. *Bely.* Waer woont Jan Soetelaer hier?
I.Soetel, Ick ben de man self. Wel wat wilje me seggen/soete bolle nieyssen?

Bely. Maer mijn Vrou van Grevelinckhuyſen zouje wel een reyſjen/
,Quaemtje gelegen/van ſtongden aen willen ſpreecken.
Ian Soet. k Selmen metter haeſt inde klieren gaen ſteecken/
En volghgeje datelijc/maer weetje ooch watter is
Bely, Jae 'ck/ſe het een paer paerden te koop:maer ghelt byde viſch:
Weetje daer raet om/je raeckter goet coopaen.
Ian Soet, Ja'k ſeer wel/maer waer is Grevelingh onſen me Joncker/haerman?
Bely. Die is ter Jacht/daerom komt terwijl hy uyt//is/
Want dit voorſeecker voor u een grooten buyt//is/
Se het noodigh ghelt van doen/en an de paerden comtſe hobolligh/
Me Joncker weet niet datſe ſe het. I.Soetel. Wel dat is drolligh.
Maer meyſjen ick en denck immers niet datje met me geckt.
Bely. Neen ick ſeecker:daerom volght my met de Beurs wel geſpeckt:
Hondert guldens is ſoo goet niet/als je dach huyr van daegh.
Ian Soet, Om wat te winnen ben ick wel ſoo graegh
Als yemant inde werelt/betrout me dat vry.
Bely. Maer ſooje met me vrou koop maeckt/ſoo denckt om my/
Daer moſt een drinckpenningh off/ick ſelje helpen dinghen.
Ian Soet, Dat beloof ickje aen mijn handt/en ſonderlinghen/
Sooje me ien vrientſchap wilt doen/hoor hier luyſter.
Bely, Kijck Mallert iens:ſoeckje dat/kom t' avont by duyſter/
Dan ſellewe ſien hoe dat dat wil vallen.
Ian Soet. Dat neem ick an/moghelijck off wijt dan ſoo veer kallen/
Dat ick hoort. Bely. Neen neen/ick ken wel dencken watjemient.
Ian Soet, Nou welan meyſjen/ 'kſelie by komen / en hetje vrou noch wat datme dient/
Dat ſetje al me aen een kant/want alle dingh ſtaetme an/
Bynamejou bolle backiſjen/o meyſjen hadje my tot een man/
Wy zouwen ſo wel by mekaer ſchicken/jen zoutet jou leven niet loven.
Bely. 't Is te wongder met jou/wel hoe kenje ie toch ſoo hoven/
Waſtje te deghen ſchoon/wel je bent te bijſter net.
Ian Soet. Wat duncktie? tyje nou niet wel goet koop by my te bedt.
Bely. Neen vryer/Je bentme noch al te begrobbelt/en te vuyl/
Hier tuſſchen je nues/inde hoecken vanie oogen/after u oor/Jan druyl:
Luſtigh dan lobbert noch al wat. I.Soet. 't Selt hem ſoo wel doen:
Kom hier nou een reys you dingh/en geeftme een ſoen.
Bely. Hier op ſtraet? ſoo vaer/dat het al de buert//ſiet/
Neen borght my dat nou/nou dat int vat is/dat ſuert//niet/
Maer alle jocken laavaeren/ye hebt daer noch ſulcken ſwarte ſtee/
Laet ickie die off waſſen/en gaet dan vorder mee.
Nou bock wat/wel dat ſit wel te deghen vaſt/
Wel ten wilder niet off/hoe datmeie oock waſt.
'kLoof niet of dat is hiel out ſuyvel.

Bely heeft Ian Soetlaer ſwart ghemaeckt, en treet van hem en ſeyt.

Laet kijcken/rechtevoort lijckie wel de baarlijckte duyvel.
Ian Soet. Wel wat peſtelency hebie my eleert.

Maer

Bely. Maer ick heb ie kinnebacken met ſchoon ſwartſel geſmeert.
Adieu en laetie mier van vrijſters dienen/onbedachte Jan.
I. Soetel. 't Is wel meyſie/tis een arme Schout die ſijn boete niet verwaren kan.

De tweede uytcomſt, vant derde deel, is Iuffrou en *Teeuwis*, Iuffrou ſeyt eerſt als volght.

K Sal iens uytkijcken/offer oock yemant ontrent//is/
Want hoe dat onſe ſaeck minder luy bekent// is/
Hoe beter/'ken ſie niemant omheynt noch om veer/
Daerom uyt/nou raſch Teeuwis/terwijl me Heer
Noch buyten is/en maeckje terſtont hier uyt de ſtraet
Op dat het mijn Man niet merct/want dat hy niet weet/dat hē niet ſchaet/
Theeuwis. Y get Juffer/mocht ickme noch een lutje vermaecken.
Vrou. Neen 't is nou te laet/komt metie kromhont vaecke.
Adieu Teeuwis/ick ſluyt de deur/ick bidje gaet toch voort/
Op dat niemant van ons vryery int minſte ſiet ofhoort.
Theeuw. Nou moet ick vande Camer gaen/ick mach me wel beklaghen/
Ick ſey dat 't ien als 't ander is/mijn rouwt me ros me waghen.
Vrou. Nou Teeuwis/en blijft daer niet ſtaen/ick raeje voort beſt/
Want ſoo me Joncker de Voghel hier betrapte op het neſt/
Soo waſt verkerſt/en ick wiſt ons alle bey gien raet.
Teeuwis. G'adieu dan/godieu Juffer/de nicker/ick denck het te laet/
Nou mach ickme t' huys laten dragen van me Apoſtels paerden/
't Moet weſen dat de Jonghe veultijts nae de oude aerden/
'k Hebme vaer wel hooren ſeggen/ datme Beſtevaer hem an drie vrouwen.
Teſſens verlooſt had/en elck wod hem voor aer trouwen/
Om datſe wiſten wat hy in ſijn lever had/dat ickje ſegh is waer/
Wantſe waren alle drie ghelijck by hem ſwaer.
En voor mijn vaers deur/dat heb ick ſelver gheſien/
Worde altemet een ktintte vondeling gelept/hy knoptent an ſijn bien/
En nou ick ſpeul Wel-gevolght/ic ſchiet noch de Papegay/
En ben noch al veer koningh van haer allebey/
Dan ick hebme gat wel geſchraept/neen ick kent overleggen/
Me mach oock by me ſoolen wel ſegghen/
Out mal, dat het a ltijdt gheen ſtal.
Iſt nou niet moy/vlus waſt mijn/en nou iſt heur//wag hen/
Dat ghenoehie mach ick wel verby de Schouts deur//dra ghen/
Al heb ic het geſnoept/ic hebt altijdt niet gheſtoolen/
En evewel ſoo ick het niet en hou verholen/
Zou ick noch in grooten laſt comen by de S chout
Hoewel dat het me wagen coſt/me paerden en me hout/
Nochtans zou hy het kalf willen lubben onger de moer:
Peſtilenſy wiſt hijt/'t zou weſen Schaf op you Boer/
En van me Anne zout me worden alle uren verweten/

Ick

Ick hebt vekerst by get/ick heb in de Schuer gescheten/
En nochtans wat raet/hoe sal ick dit Varcken best wassen/
'k Weet by get niet hoe 'k hier best mouwen an sel lassen/
Hoe ben ick oock int fomsel gedt/ hoe wil Anne rasen/
Hetse oock gien reen//Paerden quijt/Waghen quijt/ by gat jase/
Als men recht sal kallen/ick ben oock nu altemael Schipper te voet/
Dat besuckte vrou volck/die Nicker loof ick dat het doet/
Dat me soo beseten sot is/wat/wat/dit is te grof/
Kon ick beget/ick beet me selven de Keel of/
't Is hier Lenten/en die Ploech moet int Velt/
En ick heb naeulijcx Peerden/noch gheen overschot van ghelt
Om voort eersten are te koopen/dus bin ick het kijnt/
En al lijckewel sel de Ploech niet voort gaen van de wijnt:
Daerom ick maeck het hoe 'k het maeck/ick moet een gat vyne
Om mijn blauwe Anne te payen/laet sien 't moet wat schyne/
Dat ick seyde dat mijn Peerden doot waren/sout wel schicken/
Neent pestelency/se sou me vraghen waer benne dan de sticken/
En die loopender heen/dat ick my wel mach beklaghen/
Dan se passen de Juffer al eveliens/als 't vijfde Wiel de Wagen/
Sou seme mit bangh kyken/schat ick/niet wel weer gheven/
Een Kous/ me Joncker lof ick moet op sulcke dosgies as een Heer leven/
't Was aers ommogelijck hoe set daer souwe kennen grutten in huys/
Wangt ick hoor se benne daer soo beroyt as ien luys/
En al lykewel sietmen/lykent noch wel Mensuers/
Dan se hebbent soo goet te doen/op een are man sijn beurs/
Sint her thuys hoorns op straet denckense is haer een kroon/
Maer dat overslagen/ick bin rechtevoort wel dapper schoon/
'k Mach van een aer wel swyghen/terwijl en soo langh
Ick hier selver sta en prijck/met het luyer an me wangh/
Pestilency hoe wil me Gerrit/qua Neel en al die quae ruy/
Nou nemen te ribsacken/komt dit stuck onger de luy/
Gorter leyden Cornelessen Jan doe'k lest met die braeck peep
Hingh daer raeuwe pieren eer soo leelijck aen die klock reep/
Soo 't die verneemt hy selt gien Varckeun seggen/ soom menschen moeten
En micke reys hoe louter dat Crijn Teeuwis me dit sel begroeten/
Om dat ick men mongt lestent van hem soo dapper roerden/
En Claes blaes op sel oock seggen / heuchtet je wel hoeje de vlag voerden
Van Jan Neef de mos/'k had niet iens op die sot egist/
As die hoort dat Teeuwis het buyten de pot epist/
Die selt verseecker verklicken/en soot die Baljou hoort/
Soo raeck ick by me soolen wel goet koop op de Poort/
En wort daer vergeten te water en te broot dat hy me sou doan bereyen/
En krijgh dan ten lesten noch twie of/twie an/van Delft te Leyen/
En dat sou me'op me Ribben an komen/neen dat mallen moet of/
Maer ien troost heb ick/dat is Godt lof/
Dat me Jonckers Wijf niet vry sou gaen wortet mijn buert/

En

En sulcke eerlijcke luy worden daer op soo licht niet bekeurt/
En soo 't lijckwel op mijn regent/selt op Juffrou druppen/
Daerom sou ick tusschen de druppelen wel duer sluppen/
Maer daer me heb ick noch niet evenwel dat ick begheer/
Wangt me Waghen en me Peerden heb ick dan noch niet weer/
En die binne seecker mier weert as hongdert gulden/
Daerom of ickt Heerschap mit ien dubbelde Lijsbet de handen vulde/
En dat ick hem seyde hoe soo ien man was ghevaren/
Moghelijck of hy me dese saeck selve wel sou klaren/
Wangt hy sou deyncken al is dit wel ien rijcke Boer/
Joncker van Grevelinckhuysens Wijf is weer ien Hoer/
En Jonckers Tas het gien gelt/maer sijn schie het stael in/
Daerom sout wesen/deckt toe de pot daer is Ael in/
Wangt de Juffer is van goen huyse/en van groote maghen/
Hy sou deyncken/ick strijck 't ghelt/en help de Boer an sijn Wagen/
Dus of ick by hem gingh/en van veers wat af begon te kallen/
'k Sou wel haest hooren/oft sou willen vallen/
Hy woont noch in Westeynt/schat ic/maer 't is sulcken gragen gast/
Laet ick me liever wat bedeyncken/eer ick me selven belast/
Want hy kent Teeuwis wel/en hy weet dat moytiens is bestoven/
Hy soume een knoep geven/maer huylende Hoeren/ende lacchende Schouten sal men niet loven/
Daerom wil ick ierst tot Miester Bartelt gaen/mijn ouwe Advocaet/
En soo 'k hem niet thuys en vin/geef ick zijn Wijf voort me ien praet/
En daer teugen schat ick/komt hy wel te pas van de Rol/
Maer holla/men Beurs is rechte voort al vry wat hol/
Laet sien of ick wel consultatie gelt ken uyt rien/
Drie groot/mit ien duyt/'k mach hem drie groot mit ien duyt bien/
't Is seker gelt enogh/voor ien woort of twie te seggen/
Maer hy selme wel raen/over wat boegh dat ick het sel leggen.

M. Bartel een Advocaet komt uyt, Teeuwis hem siende seyt voort:

Ke daerg ants bloet/ist al elf/daer komt hy al ree.

M. Bartel. Ist met welsprekentheyt te doen/ quis eloquenci orme,
'k Sel de Raets-Heeren gaen paeyen mit ien fabel flus/
En me perty est nisi pauper diabolus,
Infacundus bestia, een onbegracijt bloet/
Diet toch niet aenvalt/wat dat hy oock doet/
Sed ego, die 't gelt van de pleyt/sack in de lae duw,
Exelleer in wetenschap/tot in superlativo gradu,
't Punt van de saeck/ipse non intelligit, en dat ist alderbest/
Daer drayt het proces op/ hic opes, hic labor est,
Bey/men sel nu Bartel flus sien staen in cervello,
En daer schietme noch wat in de sin/toef/toef/bello/
Quia notatu dignum est, sal ick het mergine noteren/
Est sublissima questio, en raeck oft de Heeren
Selver selmen konnen vaeten/ kloeck by gort/ja ira me deus amat,

Necesse

Necesse est, dat ick dien bloet eens be schaem / wat /
Die hem teghen Miester Jan / die toch soo bloo is /
Lestent soo onbeschaemdelyck verhief /
En van de loepen weet hy pas soo veel / as 't Ikalf vande ho mis /
Nam ære sibi comperavit unum brief /
'kHebt verslach al wech / 'k selt hem voor de volle banck verwyten /
En we hebben sucke Doctoren al mier / of set niet luyt en kryten /
't Js nou al accipamus pecuniam,
Mittamus asinum in patriam,
Benne dan de luy niet wel bewaert mit soo ien leur /
Verum ut dicam, nerghens na soo wel as mit ien goet Procureur /
Die ien goet costumier is / en het de Wetten op sen duym /
Wech / wech / met sulcken titel docter / die vande rest weet niet ien kruym.

Theeuw. God schen de geck / wel wat noch al mier. M. Ba. causidicus primarius ego.
Dat Meester Harmannus by my te ghelijcken is hoc nego,
Et negare est prima Regula Iuris.

Theeuw. Offer voor dese man dan niet ien Dolhuysje te huer is !
Wat mach hy al prebelen / denck ick / Latijn of Francoys /
Of beleest hy de Nicker / hy praet niet veul roys /
Nou versta ick hem / nou versta ick hem niet /
Maer na sijn facrje lijckt het / het hijt wel dapper briet /
'k Merckt altijt soo veul wel / dat hy sen selven prijst.

M. Bartel. Een die wat weet / prijs ick / dat hijt mit de daet bewijst /
Dits ien verwart kluwen / 'ksel te hoof gaen / en ontwarrent.
Beter datje stijf blaest dan datje je mongt barrent.

Theeuw. Meester Bartelt. M: Bart. Ha grovaert. Theeuw. Wel waerom.
Miester Bartelt. M. Bartel. Habe respectum personarum,
Heer Bartelt / hey Joncker Bartel / dan / wel hey schat // ick /

Theeuw. Joncker Bartel / Weet Theeuwis soo veel / dat woort dat vat // ick /

M. Bartel. Wel wat begeerdy / quid mihi, 'k wil seggen wat spdy me lastich.

Theeuw. Deuse mensch dunckt me / is al wat quastich /
Heerschap / Heerschap / hy hy iens / Heerschap maer ien woort.

M. Bartel. Wat wil je segghen / schepter of / ick moet voort.

Theeuw. Sou ickje wel ien reys moghen spreken / Heer Advocaet.

M, Bartel. Rechtevoort niet / het is teghenwoordich te laet /
Toch hebje wat te segghen / dat segt in 't kort.

Theeuw. Maer jy Heerschap versta je wel.

M. Bartel. Ja ja een fort /
Ist hier al van 't mal / 'k heb wat aers te doen as hier te staen lellen /
Wat hier ghequelt te worden / mit ien diel droncke vellen /
Gaet legghen slapen as ien man / je bent beschoncken.

Theeuw. Neen ick waeraftich Meester Bartel / ick ben niet droncken /
Ey hoort / ick bidje om gootselen hoort.

M. Bartel. Schepter dan of /
Of kenjet niet uyt kroppen / door overvloet van stof.

Theeuw. Maer me Joncker van Grevelinckhuysen wil ick segghen,

M.Bartel. Wats hier te wil ick segghen/ 'kmach nou daer niet meer over leggen/
'kMoet na de Rol. Theeuw. Monsuer Advocaet.
M.Bartel. Wel hoe staje dus.
Teeuwis. Ey/ ey/ een woortjen/ maer ginder verstaieme wel. M. Ba. Adieu tot flus.
Teeuwis. Ick selje segghen/ me Joncker van Grevelinckhuysen/ die goe Heer.
M,Bartel. Is hy je wat schuldich/ schelt hem quyt/ en borcht hem niet meer/
't Is ien kalen Voghel/ daer is gien plocken an/
Comt flus tot mynent. Theeuw. Soo deur/ soo haelje de pocken dan/
Wat God seghen de Liefsten/ is de Kar allien aen je gat ghebonden/
Daer benne mier Advocaten/ rechte voort bender wel soo veel Jonghen/
Die oock wel weten waer Oost leyt/ hoe wilje soo grof gaen/
Neen vrient Spieringh doet de Kabbeliau wel of slaen/
Je binder allien niet/ verstaje dat wel vaer.
Om de waerheyt te segghen/ ick acht dat de een soo veul weet as de aer/
't Is maer die van't krackelen den meesten hoop // het/
En van't warrighe volck den meesten loop // het/
Dat is dan de besteman/ en wat verstaender de Luy of.
Wat ick hebber/ ick had daer by gat nae qualijck ghesprooken/
Waer ick soo niet ien lutgien aen hem verbonghen/
Hy soumen hier soo niet laten staen as ien Jonghen/
Ick souje gaen draeyen terstont na Miester Joost/
Dats alsulcken goen man/ die de bedruckten altijt troost/
En gheester ten minsten goe moet voor haer ghelt/
Maer me dunckt ick heb de Klock daer al thien ghetelt/
'kMach de Vent nu voort wachten/en hooren wat raet hy me gheeft/
Maer al lijckewel ick heb dus langh al me eleeft/
En ick heb van me dommelijcke daghen de Rol noch niet ghesien/
Ofmer wel gaen moet/ ja denck ick/ wat kennese meer as me verbien/
En mach icker in/ soo sal ick hem daer/ tot dat hy gedaen heeft wachten/
Dit is de deur/ ist niet/ jaet/ sou ick wel achten/
'kSelder by gord in treen/ hou daer dan is ghodwouts/
Se sellen dencken/ wat Boer komt daer/ mit ien eynt Houts/
Se sellē om me lachē/maer wats dā/de Boeren dragē toch altijt ien kruys/
'dSeck/ isser niemandt in/ gendach/gendach/allegaer/ gendach in't Huys.

PAVSE.

De eerste uytkomst, van't Derde-Deel, is Theeuwis, en Meester Bartelt.

Theeuwis comt en seyt aldus.

IS dat de Rol/ 'tmach de Nicker met sijn Moer/
God seghen ons wat hebben de kakelaers daer al remoer/
Is dat ien Huys daermen ter neer leyt de luy haer verscheel/

Overſchouwer/me dunckt daer begint eerſt het krakeel/
Benediſtus/ick ſou dat in me hooft niet mogen verdragen/
'Tis daer maer/Ja/neen:ick ſeght/ick ontkent/'k heb me leve dagen/
Sulcken getier/tis wonder hoe dat het de Heere lyen.
Iken ick het verby/ick ſal dat volck wel myen/
En die allijckwel een goet Avocaet vint/dats een geluckigh man/
Maer dieder geen van doen en het/iſſer noch veel beter an/
Gants krachten/hoe gaetet daer hoogh en laegh/
'Tis niet vreemt/al ſchiender veel dootſlagen inden Haegh/
Daer loopter ſo veel met het rapier op ſy/die vinnen altijt haer luy/
En die met de ſwarte Tabbaerden/die hebben noch al een quaer buy/
Se ſprcken balcken aen ſticken/en dat alſoo droogh/
Ick docht altemet/daerme raeckter een met de piſſer om hoogh/
So aſſe daer tegen mekaer leggen en haſſebaſſen/
Die nijn ſo toeſprack/daer ſou voorſeecker een opſteecker op paſſen.
Daerom was ick van M. Bartels wegen altemet alliens bangh/
Want die me half ſo veel toeſeyde/kreeg voorſeker altemet eẽ jaepgẽ in zijn
Of een ſnee over zijn neus/en dat al eer as hy 't wel meende. (wang/
Datiet verſtaet goe luy/ſo mercken de boeren tot ongſent de Eende/
Ick ſegh niet meer/ſe benne daer wel ſtijf inde beck/
Hebbenſe half ſo veel harts na/ſo hebbenſe geen hart gebreck/
Gingh ick daer een dagh vijf of ſes an mekaer/of een weeckgien/
Ick ſou dat wel me leeren klaren upt een eeckgien/
Want tiſſer met ſeggen te doen/en dat acht ick niet een vijgh/
Wangt alſme yemant wat ſeyt/heb ick het hart niet dat ick ſwijgh/
En daer by heb ick een paer vuyſten/die hangeme ſo verhijt los/
Om een haer flenſten icker wel een voor de kop/ dat hy vil as een boer-os/
En daer me ſchat ick/had ick het recht dan ommers gewonnen/
En met heur asgedaen/lijckt wort eerſt op zijn beſt begonnen/
En dan blijftet ten leſten noch wel hangen aen een ſpijcker/
De Pleyter mach rijck worden/maer de Advocaet veel rijcker/
Wangt 't is niet dan van gelt/daerſe van droomen:
Soo knap as de luy om te krakeelen byer komen/
Vernemenſe of haer beurs vol is van gelt/
En ſooder dan wat ſit/en de veugel wel is geſtelt/
So iſt geeft gelt hier voor/geeft gelt daer voor/want de ſaeck gelt iou
'Tis geeft my dat/tis coopt hem dat/tis ſchinckt dat me vrou/
Se hebben in beleefthept ſulcken aertgien vande grauwe municken/
En in banquetten volgenſe niet luttigh onſe geeſtelijcke knuncken/
Een heele dagh wetenſe de vrye ſmeer/
Hier makenſe een krackeeltgen/en daer leggenſe een krackeeltgeen ter neer
En 't komt al op de krackeelder an/ want dat volc haer altijt vry telt/
Daerom behoeft de pleyter wel een paertgien Schijt-gelt/
En dat en heb ick niet/daerom wil ick het Hof vlien/
Ten minſten ſoo veer as ick een wit paert kan of ſien/
Want de krackelen groyender as in een potters kleet de luyſen neſten.

M. Bartel.

M. Bartelt komt uyt, gaende by hem selven speculeren en tellende op zijn vingeren, den Boer hem siende seyt voort:

KE daer M. Bartelt/ke daer/hy het het hooft vol muyse nesten/
Al recht vijf vingeren an een hangt/dats even gepast.

M. Bartel. Imposui contrario meocilentium,'k heb me Casus vast/
Conticuere omnes, se swegen al/al segh ick/al die daer waren/
En de President sagh me an met een bedaren/
En dat nergens aers om as om dat groot verlangen/
Dat hy het om me weer te hooren pleyten/so is me tong gehangen/
Niet een woortgen stuyt ick/niet een reden gaeter verlooren/
Hic Cecero est, hier is een Cicero herboren/
Want Cicero heeft soo veel connen doen met syne kallen/
Dat Cæsar opgetrocken tot hooren zijn boeck uyt zijn hant liet vallen/
So ick oock make door mijn eloquentie die luy so kloeck/
Dat de toehoorders blyvẽ sitten gapen/als een boer na eẽ bockweytekoec/
En neffens sulcken gracy/behoort het hooft van een Advocaet
Een register te wesen/daer 't gantse jus in geschreven staet/
Gelijc as dese Cop/want niemant reyt of ic weet waerom/
Panderta codex is in me besturven/ende Leges duodecim tabularum
Berusten maer by my alleen/& sunt magni momenti
Al seggense datse van cleene waerd zijn/hoc sunt visemetent i
Dat seggen Ezels Coppen/die spijt dat ic sulcx by de hant neem/
Sed scientia non habet inimicum nisi ignorantem:
Dat is de manier soo/en 't sel de manier wel blyven/
Al heur roepen is/laet siẽ wat Barteldus en Baldus vande saec schryven/
En wat maeckt dat volc ons aers as een war les/
Daerom/Ipse ego sum, in mijn saken Legum interpres,
Dat sal noch eerst blijcken/dan de tijt wilt noch niet lyen/
Hebeo ingenium hereticum, uyt mijn kome noch Ketteryen/
En sulcke obollige uytleggingе van de wetten/
Daer de hondert duysentse Professoor niet eens sou op letten/
Faber wil noch wat seggen/dan 't is noch maer een vuyl broeckjen/
Want int Jus loopt noch wel hondert mael meer schuylhoeckjen/
Dan se zijn my niet verburgen/of 't gaet me buyten me vermoen/
En daerom ist oock dat ick so veel meer as andere heb te doen/
Ja meer dan ick waer can nemen/ maer datsme geen lust/
Want liet ic me na 't volcx sin gebruycken nacht noch dagh had ic rust/
Hier van een Joncker/daer van een Coopman/ginder van een boer/
Die den heelen dagh t'onsent/'t huys loopen vande vloer/
Alst blijckt/hier staet Teeuwis alree en neemtme waer.

Teeuwis. Gendagh Heerschap/Gendagh Heer Advocaet.

M. Bartel, Teeuwis benje daer/wel wat is nou u segghen/laet hooren/ nu mach me 't (beuren/
Flus quamje me daer in me fatasyen steuren/
Want as ick te Hoof gae so heb ick geen tijt/dat ick met yemant spreec.

Teeuwis. Me docht dat/dat flus noch wel moytgens bleec/
Je grauwde/je snaude/je beet om na je staert.

Je waert ſoo noꝛs/ ten ſcheen ſe niet te pyne waert /
En de ſaeck daerom dat ick by je coom / datje dat mient /
Hangt macht an / daer werdt lichtelijck een nieuwe hoedt an verdient /
En daerom com ick by je/ wangt ick hebje van doen/
Ick zouje aers niet comen ſoecken. M. Bart. Dat ken ick wel vermoen.
Nou wel aen wat iſſer / wat hebje me te klaghen.
Theeuw. Maer ick bin daer onnoſel gheraeckt om me paerden/ en om me waegen.
M.bartel. Hoe om je paerden en waghen / wel wat pꝛaet is dat /
Heb je dan gheholdt teghens de kueren vande ſtadt.
Theeuw. Een vijch/ met de dieſlepers accoꝛdeertmen wel van ſulcken leur.
M.bartel. Jae of jy ien kindt doot ghereen had / ſou dat dan alſoo deur.
Theeuw. Jae een kindt doodt ghereen ſegh icker tuegen / nou ick mach ſwijghen.
M.bartel. Neen ie moſt ſegghen/ ſou je goe raet van me krijghen/
Daerom begeer je me hulp / openbaert me watter is.
Theeuw. Wat noot waſt mocht ick je vertrouwen maer ick gis /
Dat jy't ſtracx vooꝛ wat nieus ſout gaen vertellen.
M.bartel. Hebje ſe dan verſpuelt / of heb je ſitten vellen /
Een achtdaghen over een boech / daerſe blijven ſtaen vooꝛ 'tghelach.
Theeuw. Geckje mit me dat ſou ick je wel ſeggen neen ſeecker / ick mach/
Een vaentie dꝛincken/ maer 'tnachje knoop icker niet an.
M.bartel. Hebjeſe ſo niet verbuert/ niet verſpuelt / niet verdꝛoncken/ wat is het dan/
Hebjeſe in een Hoerhuys ghelaten / ye bent toch goet ſnoeps.
Theeuw. Sus ſus by get / je bent te bijſter luyt roeps:
Neen ick in gheen hoerhuys / neen ick ſeecker / deghelijcke deegh /
Maer evenwel je raet ſoo bijſter veer niet uyt de weegh /
Toch in gheen perdiel / en is de vꝛou een hoer / ſoo iſſe een hoer met eeren/
Ken durfje niet meer ſegghen. M. Barr. Wel wat is dan je begheeren?
Theeuw. Maer goet raet / en die is duyꝛ / wat duyvel heb ick ghemaeckt.
M.bartel. Hebjer dan by gheſlapen? Theeuw. Neen / ick hebber by ghewaeckt.
Mbartel. Wel Teeuwis ye hebt t'huys een clock eyghen wijf/
Dat is ſeecker te grof: Verneemt den officier dit u bedꝛijf/
Je raeckter verſeecker met de helft van ye goedt niet off.
Wel Teeuwis! Theeuw. Jae wel Bartelt / is dat dan ſoo grof?
M.bartel. Vooꝛſeecker dat wanght: Ius Canonicum, gaeter ſel me duer.
Theeuw. Ick en weet van die bꝛabbelerye niet / noch van you gheluer/
Ick com hier maer / om datje me goet raet zoudt gheven.
M.bartel. Goe raet is / datje u monght toe houdt / en betert u leven /
En dattjet u daghen niet denckt / en noch veel minder doet.
Theeuw. Mooye pꝛaet / een mens is vaer / van vleys en van bloedt:
Dat weet jy oock wel / al hou je je ſoo ſlecht.
M.bartel. Teeuwis / Theeuwis / je blijft noch al de ouwe knecht /
Selje je dan niet eens beteren / loopje ſtaegh met de Cap?
Theeuw. Ick beterme as jei: As ſuyr ſcharbier op den tap.
Maer allijckewel wat raeje / je moet pꝛactiſeren.
M.bartel. 'kSelder nae ſoecken / dan 'kſal niet vinden dat u ſal pꝛofiteren:
Want de wetten ſpꝛeeckender allegaer teughen.

Theeuw. Soo segh ick / dat de Wetten niet een olyecoeck en deughen/
Dan ickgis/ datje 'tnauste niet weet / wat in je boecken al staet.
M.bartel. Treckje men wetenschap in twijffel / soo maeckje me quaet:
Wat ghy babock / Ick wilje den Officier wel iens op sennen/
En ghetuyghen van u daedt. Theeuw. Jae maer ick sout ontkennen.
En hy zou mijn alsoo wel ghelooven as jou.
M.bartel. Nou wel an / houdt ie mongt: Maer Theeuwis dese vrou/
Ist een vrye persoon / of het se oock een man soo ie gist.
Theeuw. Se hadder altijdt veur een half uyr noch ien / asse niet beter wist.
M.bartel. By go / houdt dan je mongt / ick raedtie as een vriendt.
Theeuw. Jae wel me dunct / datje raedme evenwel niet en dient/
Maer allijckewel / nou slaetje boeckien op / en siet watter staet.
M.bartel. Voor jou weet ick wel isser niet dan alle quaet /
Maer omje in alles te voldoen / soo wil icker eens nae lesen /
Nou bock / je most me lessenaer soo langh wesen/
Tot dat ick het vyn / ick salder nae soecken.

Teeuwes bockt voor over en leunt op sijn stock; M. Bartel leyt een groot boeck op sijn neck, Teeuwes seyt als volght.

Soecken seecker! ick docht dat je al de Latijnse boecken /
Heel en dal van buyten kondt. M. Bart. Nou wel aen dan staeje vast.
Jen hoort aers niet te doen Teeuwis / soo wel as dit werck u past/
Je hebt sulcken moyen breen ruggh / men zouwer wel op legghen slapen/
Theeuw. Datje noch seyde / inde slachtijdt yensen op te schrapen /
Se is moy rondt oock hebje die uwe wel esien /
Hoe vaerje kenje wat vynen? M. Bart. Jae ick hebber al ien.
En siet daer vat ick de tweede iuyst op sijn hooft.
Theeuw. Wel! wel! dat is ongdieft / Godt zy ghelooft/
Laet hooren M. Bartelt / wat goets compter uyt?
M.bartel. Niet aers dan dat de Wetten u verclaren voor een guyt /
En datje waert bent (tot exempel van een aer te zijn ghestraft.
Theeuw. Daer is voor my (hoor ick wel) al sobertgiens gheschaft.
M.bartel. Alst doet: En het jus canonicum maeckt het al veel quaer.
Theeuw. Hoe lieght dien dief sey Harmen teughen sijn Vaer:
By get M. Bartelt / me dunckt ye verstaeye de saeck niet wel:
Hoe kent quaer als doot? M.Barr. En inde Hel /
Vack noch wat / moghelijck vijnd icker noch wel ientgen toe.
Theeuw. Nou wel an / haestje wat / ick bin dit bocken al moe:
By get / watten ficxen Duyvel / hoe soeckt hy by stoelen by bancken/
Ist al de pijne waert / dat ick hem hier voor zou bedancken /
Onse Keesien ken oock wel lesen/ had ick sijn boecken maer wat te lien/
Hy zoume ooc haest sulcken Advocaet verstrecken met daer wat in te sien:
Maer hey! hoe vaerje met mecaer / hoe langh sal ick dus staen?
M. bartel. Nou nou / wacht noch een ooghenblick / terstont ist ghedaen /
Maer de Vrou die u paerden het / sal ick oock wel dienen te kennen/
Om seeckere redenen.

Jae

Theeuw. Ja om ons alle bey mit jou ſpytige tongh te ſchennen/
Of om op de ſelfde Borſtel (Heerſchap) an te brouwen/
Theeuw: En as 't neſt vuyl gebroet was/mÿn voor de ſchuldige man te houwen.
M.Bartel. Neen ſeecker/'t ſelje ſeer dienſtigh weſen in je ſaeck.
Theeuw. Wel as ic ſe je al noemde/ſoo waſt al ien raeck/
Ofjeſe kenne ſoud/maer al lÿckewel dienjet te weten/
'k Wiltje wel ſeggen/maer duympgen op/'k heb huyden ochtent ontbeten/
Tot me Joncker van Grevelinckhuyſen/dat me wel ront/
Verſtaje wel/ick brengh haer alle Jaers een Wagen met Hout/.
Datſe tegen de winter te drogen leggen op Solder/
En verſtaje/ick kreegh daer alſulcken kittelingh in me Kolder/
Dat ick me niet bergen con/je verſtaet wel wat me deerde/
En 't ſchÿnt wel dat het vrouw menſch daer 't ſelfde begeerde/
Wat wil ickje ſeggen/ſe het me peerden en me wagen verdient.
M.Bartel. Ic ſchrick dat ic het hoor/'k denc niet datje de Juffron mient.
Theeuw. Ic doe ſeker. M. Bart. Doeje noch ſeker. Theu. Ja ic/ſo waer as ick leef/
M,Bartel. Jou Kabaut/dat is me Nicht. Theuw. Geluc dan/ ſoo binje dan me Neef/
Daer bin ick blÿdt om ſeker/ſoo veel te beter ſeljet ſwygen.
M,Bartel. Nou ick de draet heb/ſel ic het Klouwen wel krygen/
Had icker tuygh by Vogel/'t was mÿn duyſent Guldens waert.
Theeuw. En nouje niet en hebt/hebje ein gladden Ael by de ſtaert/
Ke hy toch o lieve knecht/hoe ſweet jy/
Weetje aers gien raet te geven/ſo brenght dan vry
Al je Boecken te coop/en laetſe voorts broets broen/
'k Weet je ruyltſe aen ſuyckerde erreten/in een Apteeckers Winckel/
Daer ſullenſe om Peeperhuyſgens of te maken noch wat goets doen/
En komje op't lant/in ien half uer wordje ien volkomen Kinckel.
M.Bartel. Jou guyt/ick ſelje een deurwaerder ſenden/en dat eer niet langh.
Theeuwis. Ke daer maet/ſo krÿght hy wel te pas een ſnee in ſen wangh.

De tweede uytcomſt, van 't vierde deel,

Is Bely, Ioffrouw, ende twee Bedelaers.

Beely alleen ſeyt.

WAer mach de paerde tuyſſcher blyvē/'k heb hem noch niet vernomen/
En 't is op het tipje dat me Joncker van de Jacht ſel komen/
En deuſe Paerden dienen wel ierſt quÿt te weſen/
Sou Jan Soetelaer (denck ick) wel voor mÿn verwyten vreſen/
Om dat hy hem van mÿn ſo leelÿck liet bedriegen.

Twee Bedelaers komen uyt, Bely die ſiende ſeyt voort.

Maer ſiet toch wat komen hier toch voor twie barre vogels vliegen/
Dits de rechte ſlagh/ien eerlÿck bedelerrÿtjen/
Kÿck toch ien mannetgen met ien Wÿfgen/een ſÿtjen mit ien hÿtjen/
De Kleederen geſchort/de middel gegort/en 't hooft bebongen/
En elck ien krÿt Korf op de rug/vol kale Jongen/

Wel

Wel wat moghen dit toch wesen voor ghesellen /
't Schynen wel Luycker Walen / die nou loopen kokerellen /
Die hier met ien kruydt Ben comen in't Landt /
En blyven ons voort al haer leven aen de handt /
Ten is niet wonder / want se sien hier het volcks groot erbarmen/
Over de behoeftighen/ en by namen over de vreemde Armen /
De miltheyt oock van de Huyssitten / en groote giften van de Gemeent/
Lockt het Landt vol van dit volck/ en grift in haer ghebeent/
De luyheyt / oorsaeck van haer grootste ghebreck /
Dan wat leyter mijn aen / ben ick oock gheck /
Dan wat roerter mijn wienen / waer of datset gheven aster slechs is/
En dat het der is / is ondieft / want ick bent ongheluc oock niet mis/
Lichtelijck coom ick te heylicken an den eenen bloet of den aer /
En dan sout al goet singen wesen/Huyssittē vaer/ hier comt noch ien paer

Iuffrou comt uyt, Bely haer siende seyt voort
als volcht.

Wel wat of me Vrou hebben wil / datse soo comt as de Bruyt prijcken.
Iuffrou. Daer en comt (sie ick wel) niemandt van uytkijcken /
Souwer dat Meysgen wel gheweest hebben / wat ick denck jase/
Hetser bootschap oock qualijck ghedaen / byget ick slase
Datse voor mijn voeten blijft legghen / die vuyle pryp.
Bely. 't Is best dat ick men hier wat ga houwen an d'een zy/
Om te hooren hoe datse al ghenoecht / die goe Vrou /
Sus/sus. Iuffrou. Ja wel me Hart barsten wil van rou /
Soo dese Vent niet comt en coopt die Paerden/
Was hy hier maer/ ick gaffe hem half beneden de waerden/
Soo ben icker mee verleghen / want het wort schier doncker/
Soo dat ick aers niet vrees/ as dat me Ioncker
Haest 't Huys sel comen/ en vindense hier noch op stal/
Soo heb ick dan van dese moye buyt niemendal /
En dat sel altemael by onse Bely schult toe komen/
En is dat soo Bely / hoe wilje dan van den Droes dromen /
'k Hebber wel eer ghesmeten / maer ick souwer nou wel aers slaen.
Bely. Rechtevoort soumen wel ien Ey in me Vrous neers braen.
Soo bangh isse in haer gadt / en se het oock wel reen/
Wangt 't selfde dat sy vreest / dat leyt mijn oock op de leen/
Want mist haer anslach 't Was niet wonder datmense doort hiele lant hoordē
Maer eerse de schult op mijn leyt / wil ick me gaen verantwoorden/
Ten comt seecker by my niet toe dat de Crijgh soo langh duert.
Iuffrou. Wel Beely loopje hier larpen by de buert/
En vergeetje je bootschap / wat ged, seghen ons gaet toch voort.
O lieve Vrou 'kheb al je clachten al ghehoort /
Bely. Seecker Vrou datje dat mient / dat je in mijn achte loos heyt quelt/
Je hebt ongheluck / want ick heb de bootschap al bestelt /
En 'tis rechtevoort wel ien half uer gheleen /
'k Volgie terstont seyde hy / gaje maer voor heen/

'k Selder noch alsoo haest wesen als jy / die rechte Schavuyt /
Iuffrou. En al lijckewel en comt hy noch niet / wat of dit dan beduyt /
Of hy wel mienen sou / denck ick / datmen met hem geckt.
Bely. Wat ien strupf / comt strack seyd ick hier / met de Beurs wel gespeckt /
En ick seyd hem noch wat in't oor / soo dat hy sal // wis /
Niet achter blyven/ten sy hy altemael mal//is/
Dus weest gherust Vrou/noch maecktje daerom niet bedroeft.
Iuffrou, Wat noot ist/heb ick het lock dat me Ioncker noch wat vertoeft/
En dat die flus niet en comt op de slach.
Bely. Gien sorgh/die sit nu al erghens in ien dronckeen ghelach/
Die selje te nacht by doncker mit het volle Schip komen stooten an/
Of so hy 't over laet/en dat het niet vlooten can/
Sel hyt wel erghens strycken onder weech.
Iuffrou. Dat ick al lijcke wel de tijngh soo ien reys creegh/
Dat hy erghens ghe snevelt was in ien drooghe sloot/
Arme bloet 'k soume noch al wat bedroeven in sijn doot.
Bely. Hadje dat lock/soo waer jyer mit ien of verlost/
Waer jehem seecker soo quijt uyt de kost/
O Vrou soo behoefden je niet ien kruys te schromen.
Iuffrou. 't Is oock waer/'klegh hem my noch al voor ien aer thuys te komen/
Hy draecht al te goen sorgh voor sijn jonghe leven/
Iken wensten aers niet/as datse nou soo langh achter bleven/
Tot dat ick dese Paerden van stal maer quijt waer/
Dat me dese anslach misluckte/ 'k segh dattet de groo'tste spijt waer/
Diemen van sen leven sou moghen schien/en oock groote schandt.
Bely. Had Soetelaer de Paerden slechs/en jy 't ghelt in u hant/
Wil icker liever noch iens gaen stappen heen.
Iuffrou. Iken weet niet. Bely. Wel wat segje/seghje jae of neen/
'k Sel hem wel mee brenghen/dien besuckten bloet.
Iuffrou. Wel ja gaet heen/maer slaet dat in/misschien of je'm ontmoet /
En laet hy toch mee gaen/ kselje op me Camer sitten verbeyen.

Iuffrou gaet binnen, en Bely blijft buyten, ende seyt.

Ist dat dese anslach mist/hoe wil me Vrou schreyen/
En ast soo locken wil/wat isser tegens te doen/
Nou wel an ick mach me allijckewel wat spoen /
En besien dat ick mijn dinghen wel beschick/wangt 'tis tijdt/
En soot wel lockt/ist oock mijn eyghen profijt.

Twee Bedelaers komen uyt, Bely dees siende, seyt voort.

Kijck hier staen dese twee Bedelaers noch/wat osse sellen anrechten/
Wel wat osse voor hebben/'tlijct of 't Wijf wou tegen de man vechten/
Neense seecker/wat hebben dees twee Liefjes veur.

D' een Bedelaer.

Knap/knap/al onse best nae ginder/daer stater een voor deur/
Vryster wistewe datwe wat souwen crygen/

Soo

Soo souwe we iens singhen/maer aers willewe swyghen/
En soecken are luy die onse sangh behaecht
Bely. Wel singht op vry/wel waer nae of je dat vraecht/
Klinckt het mee wel in me ooren/soo hoor ickje uyt/
En soot me niet wel gaet/soo danck ickje of met ien duyt.

D' andere Bedelaer,

Wat voor ien Lietje hoorje liefsts/van jou of van je Vryer.
Bely. Vraechje dat: van me lief/soo word ick vrolijcker en veel blyer:
Wangt dat is al 't lock dat ick noch verwacht/
Moghelijck of ick noch door hem word gheacht/
Maer soo langh as ick allien blijf/word ick niet meer mans/
Van ien Vryer verwacht ick noch ien onversien kans.

De Bedelaers beginnen te singhen, int by wesen van Beely.

DE Vastelavont krygheu wy//help houwen help knoopen/
Sta nu ghy jonge Knaepjes by/en Maegdekens met hopen
Besetse met ghelijcker handt/
En laetse niet vra gaen van hier//maer slaet te vier
De Pan an elcken kandt.

Backt Wafels en Pankoecken vet/oock Yser Koecken mede/
Diemen opt lest op Tafel sedt//mit ander leckerhede/
Dees tijdt en komt maer iens int Jaer/
Daerom ghebruyckt terwijl ghy meucht//u Jonge Jeugt/
En hout u by me kaer.

Eer u d' anstaende tijt wangunt/ die geen geneucht mach lyden
Belegt de knoop indien ghy keunt//of soo 't niet wil gedyen/
Soo denckt ick bint oock niet alleen
Diet block van minnen slepen gae//vraecht daer niet nae
Al loopje ien blauwe scheen.

Want Vryers eer dat niet beblect/want goe raet is daer tegen
Een swarte Kous daer over treckt/dus zijt niet iens verlegen/
Soo schoone Schepen komen an/
Alser van Lande varen af//ist Meysjen straf/
Speur nae ien ander dan.

Men kent soo licht verbeuren niet//in dese Copper daghen/
O Liefgien sal haer steuren niet//nu meugdijt vrylijck vraghen/
't Gaet met de Vastelavont deur/
Al loopje met de nar ghekapt//en flordich klapt/
Van't een en't ander leur.

Aensiet eens dese kales bendt de vuyle drupt stofferen /
Sy loopen mommen onbekendt in omgekeerde kleeren /
Sy spelen op een roeste tangh /
En drillen op't ghebom van't schot of rommel pot /
Met berrevoetsche sangh.

Som rollen 't clootgen om de stadt / men siet het turfgen rapen /
En drincken haer dan vol en sadt / som commender met apen /
Die brenghen vreemde grillen voort /
Se commen danssen op de maet / as 'tveeltgen gaet /
En bupten om een koordt.

O hoeden rondom dight bekleedt / met lecker hoender bouten /
De varckens billen niet vergeet / al zijnse wat ghesouten /
En an u halsen kransen maeckt /
Van worsten en sauspsen veel / ghepepert eel.
Daer wel een dronck op smaeckt.

De maeghdekens met ranckjes loont / van pancoecken en vladē
Waer me men haer verdienste loont / schaf op ghesoon ghebraden /
En viert de Vastelavonts dach /
Want daer nae comt met druck belaen / de Vasten aen /
Die gheen wit sien en mach.

Op hoop offe nae dese tijdt / die daer verbiet te trouwen /
O jonnen mocht / dat ghy haer vrijt om voor u lief te houwen /
En alsoo met haer wil en danck /
Vercrpghen u ghewenst begeer / In deught en eer /
Aen haer u leven lanck.

Bely seyt.

Wel loopje dus 'theele langt deur / en singje over al /
En geefsje elck ien wat / soo ben ick wel mal
Dat ick hier ligh en wroet om sulcken cleynen huer.

De een Bedelaer.

Laetje dat niet verdrieten / 'tvalt ons wel dapper suer /
Isser yemant die ons een duyt gheeft / of een leur /
Daer wysender ons veel met een Godhelpie deur.
Dan hier gaetet relijckes toe / God danck en lof.

Bely. Ick hoor wel watter af is / Je raet al de luy je neeringh of /
En maecksen teghen: Hoe nae meenje datse sullen u ongergaen.

Den ander Bedelaer.

Wel willewe ruylen? Bely. 'k Moet me daer op noch wat beraen.
Maer jey luy / gaeje nou heen / asje tijdt van hier.

De een Bedelaer.

Maer nae Vlaenderen / en in Brabant / en in dat quartier.

Dan

Dan comen de goe Hollanders daer met hoopen /
Om teghen Paesschen te biechten / en de vormdoeck te laten knoopen/
Och die sien dan soo devoot / datjet u leve daghen niet ghelooft /
Doe'ck het eerst sach meend ick / datse allegaer met pijn in't hooft
Waren ghequelt / daer nae begon ick beter te leeren :
Want ick hoorde van de luy/ dat Heeroom dat het gaen practiseren /
Om 'tvolck ghelt te cryghen in sijn onversade lijcke kist.
Bely. Je hanght de huyck na de wijndt/ hier bin je Geus en ginder Papist/
Asje in Brabandt comt / soo groetme de Yrpers daer allegaer.

De andet Bedelaer.

Dat sellewe wel doen / addieu tot op een ander Jaer.

P A U S E.

De eerste uytkomst , van't Vijfde-deel , is Teeuwis den Boer alleen.

DJe verbribbelde Jonghe / waer heb ick die Lecker nou verlooren /
'kHeb hem over al loopẽ soeckẽ/ en nergens can ic wat van hem hoorẽ
'kHeb hem om laten roepen door de hiele stadt/ en niemant en weter off/
En ick weet niet beter of hy was flus noch mit me op het Hoff /
Of zou hy daer wel nae de Vaendels denck ick staen blijven gapen /
Of sou hy wel indie Kerck op een banck legghen slapen /
Ghelijck een goet Heer lestent / die soo sijn Vaer en Moer gisten /
Inde kerck ghegaen was / asse trouwen niet beter wisten /
Dan hy quam snachts niet t'huys / soo datse dochten/
Dat hy daer in slaep ghevallen was/ dan doen' em smorghens sochten/
Vongense niemandt minder / as haer lieve suentgen/
Maer haddense saerendaeghs noch ghegaen tot swarte Teuntgien /
Ginder op het Spuy / se hadden daer wel ghevonden haer lieve kindt /
Dats trouwen me een Kerck/dan daermen de heyligen met hoepen bindt/
En de Koster houter duyven op Solder/wat ken hy mackelijcken doen/
En wat de Koster doet/ weet al 'tvolck wel van mijn fatsoen/
Selden marcktdach coom ick inden Haegh/ of ick bin daer vrolijck /
Maer de Schelmse Jonghe / segh ick/ die besuchte Molijck /
Die selme nu hier oock comen maken swaricheyt /
Dan met me waghen en paerden heb ick meer me waricheyt /
Wanght se kosten me oock al vry wat meer as hy /
'kWistender noch gaeren een half dozijn met de Moer daer by/
'kLas iens in ien Almanack/ Weeldigh man songder wijf/
Dat stong me soo wel an/ me vijndt toch wel sijn gherijf/
Soo hier soo daer/ een mensch vint over al noch degelijcke luy na sijn sin/
'tIs een costelijcke tijdt/ self winckel op te setten / het al vry wat in/
Dat vernemen de jonghe Snyers wel / die 'tnaepen eerst opsetten/
En datset eerst wat beter nae vernamen met een goet opletten.

Eenighe zouwender trouwen nae mijn plomp vermoen/
Soo rueckeloos niet me duer gaen asse nou wel doen/
'kZou aere wel berispen/ en daer beschepdelijc af praten/
Wist ick waer ick me selve soo lang zou laten:
Maer me Keesje lijckewel is hy nergens/waer of ick hem dan soec/
Hoe louter heb ick van daegh geweest hier om me pancoeck/
't Selme wel heughen/ al leefde ick hondert Jaer nae den dach.

Meester Bartelt comt uyt, den boer hem siende
seyt voort.

Gans bloet me docht ick M. Bartelt weer sach/
Zou hy me wel burgher connen maken.

Meester Bartelt seyt teghen twee ghetuyghen, die wat
houdende aen d'een sy.

Houd je soo langh aen d'een sy.
Theeuw. Hy isser alleen niet/ daer isser noch twee drie by/
Zouwent wel dienaers wesen/ denck ick/ van de Procureur/
M. Bartel. Dieme hier grabbelen zouwen/ voor me Jonckers deur.
Ten is niet noodigh/ dan ick selje de leus wel gheven/
Houdje hier slechs ontrent/ daer is niet aen bedreven/
'kSelt mogelijck met ghemack wel claren/ toch so ick so niet en can
Soo weet ickje altijdt te roepen/ soo tastje hem dan an/
We sellen hem een vrees an jaghen/ ick zweer hem dat/
En cloppen hem een deel ghelts uyt sijn gat/
En wat wyder van crygen dat sellewe verslempen/
We sellen hem met een Rechts gheleerde soo wat leeren schempen/
Maer de Camer most dicht wesen/ we hebben immers allegaer een sin.
Theeuw. 't Is best datje Kaes coopt/ daer is gien bien in.
M. Bartel. Sus Keesjen/ 'ktree met een authoritept na'em toe/ houdtje byder handt.
Theeuw. Een/ twee/ drie treetgens in een saciertgen/ 'tvierde op de candt.

Teeuwis cruypt in een hoeck, M. Bartelt dat siende, seyt.

Hic sibi Consius cruypt in een hoeck/
Trock hy sijn schouwers noch wat op hy raeckte wel heel in sijn broeck/
Die'm nou tot onger sijn armen al comt/ 'tvalt hem wel suer/
Sie een reys/ hoe hy crimpt/ daer comt altemet een drollighe postuer/
Hy siet wel dat het hem gelt/ dan hy en weet niet waer heen/
Ombeschoften Keeckel/ adsis voor den dach/ hier voor den dach ghy Deen
Voor den dach Teeuwis/ nou as ien man/ comt daer uyt de stoep/
Het de Karel 't Popelecy dat hy niet hoort hoe ick roep:
Teeuwis/ Teeuwis segh ick/ wat ick roep 'tis al verlooren/
Laet sien iens 'ksel hem van daer halen by de ooren:
Wat mach den Kekel voor hebben: nou as een man: Voor den dach hier:
Hoe wel ick verstuert ben evenwel dunckt me ick lach schier/
Nam obstupvit: Siet hy is schier doot van vrees/
In een langen tabbaert vrienden/ ghelijck as dees/
Is ontsigh/ met reden: Want de gheleerthept/ ho de gheleerthept!
Ongeleerde daden sijn maer enckle verkeerthept.

Want

Maer door de gheleerden werden Landen en steden gheregeert.
Theeuw. Jae as dan de gheleerde luy wijs bennen / wort het wel bestiert:
Tot redgeren is een half gheleerden hiele dat een wijse Baes // is /
Bequamer / as een hiel gheleerde / dat een half backen dwaes // is.
M.bartel. Wel Teeuwis / ick docht datje betovert waert / en datje niet hoorden/
Kenje spreken? Theeuw. Jae'ck God danck/door de cracht van u woorden.
Nou lieve M. Bartelt leestme toch wat inje boeckie/
Wangt de gheleerthept isme rechtevoort een eekich doeckje:
Och ick krijgh elcken ooghenblick schier een hardt vangh/
Lieve M. Bartelt / wat is mijn dit een duere martgangh:
'kHad al t'huys gheweest / maer mijn lieve jonghe Keesje /
Dat soete Jongetgien was alsulcken Geesje
Dat is ghenochtent hier mitme ghecomen in stee.
En ick ben de Jonghen quyt / nou ick hem eens brengh me.
M.bartel. Dit sijn parten om me jou schelmery te slaen uyt het hooft.
Theeuw. Neen seecker M. Bartelt / ick bid je dat je me ghelooft /
Daerom stae'ck hier en neem hem waer ghelijck een vaer behoordt /
'kHeb laten omroepen dat die'm vindt sou brengen aende Jonckers poort/
M.bartel. Hoe't is of niet 'tis alleens / ick heb inde sin /
Me Joncker te gaen openbaeren / jou ende Juffers min /
En dat hy dan jou om te straffen dese bloedt // schandt /
By de kop doe vatten / en soo hyt dan goet // vandt.
Sou ick jou doen setten t'Amsterdam in't tuchthuys.
Theeuw. Je mocht de nicker / loopt alje best met dat gherucht // 'thuys /
Me Joncker gans bloet / me Joncker ick bid je houdt je mongt/
Pestilency weesje maer een goet gesel / 'kselje terstongt /
Een paer ouwe Nobels passen / datje swijght.
M.bartel. Knap haest je dan eer me Joncker siet dat jese krijcht.

Den Ioncker comt vande jacht, Theeuwis hem siende seydt.

Ackermenten hy is oms te dicht op't lijf /
M. Bartelt/ M. Bartelt/neemt me hiele tas / maer rept niet van't wijf/
Neemt me tas seg ick met gelt met al/over achtdagen koom ick je weer by/
En hael de rest weerom / maer spreeckt een woortgien in't vly/
Maer laet my mit men Heer begaen / 'ksel hem een knoep gheven.

De tweede uytkomst van't vijfde Deel, is Ioncker Barent, Krijn, Teeuwis, Meester Bart. ende de Ionckers vrou: Der Ioncker seyt.

EEn exercitioens des Jechtens vallit mi te swoor / ick verfoey't leben
Vondem gestodigen joger on recommandier das de jonge venten /
Krijn toe / du sie eyn mol wa sundt do voor zwie venten /
Mijn grouwelt sijndt Maanders / on wen ich dat wust /

So ſol ich ſpancieren goon / ond nemen mir luſt/
Wat zijn't voor gheſellen Crijn hie her du loer.
Krijn. D'een is Meeſter Bartel je Neef/ en d'aer is Theeuwis de Boer.
Ioncker. O keyn mangel / 'kwert toe en goon 'tſeyn hupſche boſen /
Vonſoer mon Coſin/ we ſten ij wie 'ſwey dwoſen /
Wet mangelt dijn Teeuwis / woor vom gen ij niet in hous /
Theeuw. In huys gaen Heerſchap / jae ick mocht de Drees/
Ick coom hier flus met ien Waeghen Houts/
En om wat krom hout dat daer in is ghedwouts/
Is Juffer ſoo verſteurt dat ſe me Ros noch Waghen wil gheven/
Duanckje dat wel reen/ of we de ſaeck nou aen men Heer bleven/
En dat het die nou ſelver maeckt ſoo aſt hoort /
Hadmen Heer niet ghecomen / ſoo ſou Mieſter Bartelt 'twoort
By mee Vrou voor mijn hebben ghedaen.
Ioncker. Keyn Manghel Theeuwis/ keyn mangel. Theeuw. Sel jeſe dan ontſlaen.
Ioncker. Jo warlich inder yl / Krijn ſaghet dijn Vrou datſe in ſtunt
Hy by me cueme meij ij datſe dijn Roſſe wil holden.
Theeuw. Jae ſoo hadſet ghemundt.
Ioncker. Neyn meynder zielen/ do toe iſſe jo tho vroom.
M.bartel. Dat ſegh ick oock al / ſe doetet om hem een ſchroom
En een angſt an te jaghen / en om wat met hem te druylen.
Ioncker. Jae wiſſelijck / wat ſunt de Boeren hie voor uylen.

Iuffrou komt uyt, en ſeyt.

Wat ſeghje van dien ſchelm / wellecom mijn harts lieve Joncker /
Bonjoer mijn Couſijn / wel Teeuwis 'twort immers al doncker /
Benje noch niet na huys/ wat comje hier noch vraghen/
Theeuw. Ey / ey Juffer/ gheeſt me me Ros en me Waghen.
Iuffrou. 'kSelje inde are weeck voor 't Krom hout recht hout brenghen.
Deſe reys mach ick het doen / dan ick ſelt niet meer ghehenghen/
Jou Kromhout t'ontfanghen / dat heb ick voorghenomen.
Theeuw. 'tKromhout brant ſoo wel alſt recht, alſt by de vyer kan komen.
Laetje aers niet wijs maecken / mijn waer is goet /
Je ſellet je noch beclaghen / dat jyer niet meer van op doet/
Voorſeecker gaje op ien aer Jaer al weer an.
Ioncker. Jo warich Teeuwis dijn Holt is goet / wy wollen do me van /
Du biſt den olden Knecht / u wette hoet heurt.
Theeuw. Ja me Juffer weet het oock wel / maer 'tis nu huer beurt
Datſe me wat neemt te quellen / maer comtet iens ſlaegs /
'kSel me niet ſtaen of ick mal was / 'kleer nou wel Haegs /
By gat me Joncker jy bint noch ien eelen Baes/
Daer vuer ſel ickje iens gaen beſtellen ien exellente Haes /
Je ſout iens uytcomen / ſe houwen by onſent mit hoopen.
Maer toch 'twort tijdt dat ick na huys toe ga loopen/
Eerme de nacht bevalt/ dus allegaer ghenavent /
En ick wenſchje allegaer een vrolijcke vaſtelevont /
Meeſter Bartelt ien woortjen / Calie la bocca ſeyt Jan.

Hebt daer gien sorgh voor/wat binje vuer een Man.
Theeuw. Hoort/hebje niet ien halve gulden/of ien dingh voor me te lien/
Je hebt me Tas / en ick en heb niet ien penningh aen ghelt.
M.bartel. Ick sal sien. Theeu. As ick wegh ga/sel ick je comen geven de hangt/
Outether dan met ien abelheyt in/je hebt toch me Tas te pangt.
Krijn komt en seyt.
Heerschap 'kheb Teeuwis en wagen en Paerden die hier waren gestalt/
Al weer gereet geset/gelijck jy terstont bevalt.
Ioncker. Dats goor wol/du bist mir eyn rechtschaffen ghesel/
Gohen Teeuwis en doe dus als jy plege. T. Dat beloof ickje dat ick sel/
Je bent byget ien openborstigh mensch/'kmeen jou men Heer/
Jy Juffer so as je dat Kromhout bevalt/so coopt me Cromhout weer.
Iuffrou. 't Is wel Teeuwis/je maeckt ons hier al vry wat spoocks/
Maeckje om de Wagen en Paerden seecker soo veel roocks
Datje Bartel Neef daerom al herwaert jaecht/
'k Hadjese wel ghegheven hadjer maer iens om ghevraecht/
Wat maeckt ons dese Keeckel hier gheraes/dese soete vaer/
Een Boer maeckt meer spuls as tien steelup op me kaer/
Dat blijckt hier wel/want van dees iene Boer woelt het spel.
Theeuw. Niet waer Juffer/en die wat crijcht die voeltet wel/
Je bent noch al blijt toe/as de rasende Boeren wat comen brenghen.
Iuffrou. Nou maecktje van hier/we mogen jou geraes hier niet gehengen/
Jebent ien pot boef/en ien doortrapte loose Boer.
Theeuw. Weetje wat jy bint Juffer/ien vuyle loose Hoer/
Hadieu Meester Bartel/Hadieu Juffer/Hadieu men Heer/
Hadieu allegaer. De Boer gaet in, Ioncker seyt.
Adieu Teeuwis/adieu Compeer.
M.bartel. Ist Compeer/Cousijn/of geefje me dat toe op den hoop.
Ioncker. Neen tis Compeer/Cousijn/ick hiel sijn leste kint te doop.
M.bartel. Tons les gentils hommes sont Cosins, toute moines freres,
Tous les vilains & moynes sont Comperes,
Dat hebben de Francoysen ghemeenlijck in den mont.
Adieu mijn Cosijn. Ion. Wo toe so balt. M.ba. Maer ick moet terstont
Op ien comparicy wesen/by eenighe luyden van staet/
Salvete ergo. Iuffr. Tot weersiens toe/Godt geef dat het u wel gaet/
Wy willen u niet verletten/terwijlt nu u uer is.
Ioncker. Plus valet slemp fluris quam tota sciencia Iuris.
Desse Keerels seynt eylingh heym doet was mit fressen is to slichten/
Wen ich eyn Soon had/er sol mijnder zielen studieren im richten.
Sy gaen ghelijckelijck binnen, Keesjen comt uyt, en seyt,
Hier coom ick recht voor me Jonckers deur sie ick aers wel/
Jaeck seecker/nu hoop ick ommers dat ick sel
By me Vaertgien comen/dieme in alle hoecken
En Winckels van de Stadt het loopen soecken/
Lieven Heer hoe bangh heb ick gheweest/en in watten ghetreur/
Ke daer sie ick wel te pas me Juffer veur de deur/
F Die

Die sel ick gaen vraghen/ ofter me Vaertgien noch is/
Iuffer is me Vaer hier. Ioff. Neen hy Keesgien/ maer ick gis/
Dat jem an onse achter poort moghelijck noch selt sien.
Keesjen. Genacht dan Iuffer. Ioff. Hoort Keesjen hoort/ segje vaertjen met ien
Dat Iuffer seyt datje altemet iens om huer sout dencken/
En dat jer dat brenghen sout/ dat jer belooft hebt te schencken.
Keesjen. Wel/ maer ick heb me moer wel hooren segghen/ dat me Vaer sijn leven
Hondert mael meer belooft het/ as hy macht het te gheven.
Iuffrou. Soo/ soo heb ick dan anje Vaer hoor ick wel gien huel.
Keesjen. Neen je/ hy gheeft niet/ dats in beyde handen even vuel.
Iuffrou. 't Is wel dan snappertjen/segtje vaertje genacht/doetje bootschap te degē.
Keesjen. 'k Selt wel doen Iuffer/ ghenacht van synent weghen.
Iuffrou. Ick bin daer wel dapper duer ghestreken van ien Boer/
Maer misselijck wat bloet dat icker weer iens me loer/
Die'ck dese streeck in de rechte breng/ nou 'tselme wel heughen/
'k Mach dencken daer is gien ongeluck/ of daer is ien geluck teughen.

De derde uytkomst, van't Vijfde-deel, is Ian Soetelaer, Meester Bartel, een Rederijcker, en twee Sangers.

Ian Soetelaer alleen zijnde, seyt.

DAer sel ien koopgien an wesen/ want gelt ist dat haer schort/
'k Heb altijt hondert gulden me nomen/ en coom ick noch wat te cort/
Dat sel icker wel sennen/ want ick en gheheng niet
Datse men yemant ontsnapt/ ick gaje van de kreng niet/
Want 'tis reen dat elck sijn neerstichept doet/
Om wat te winnen/ en op dit half ghestoolen goet
Ist beste profijt/ daerom loopender soo veel na ruycken/
Dieder by get soo graeg op binnen/ as ien Wou op ien Kuycken/
En op dese coop is voorseeker ien sentjen winst/
Altijt ien derdendeel/ dat is het alderminst/
Paerde Cuysschers wetent in de Werelt gien groover boeven/
Dan ick moest wel letten op bossen/ gallen/ spatten/ en overhoeven/
Al zijnser niet/ 'kmoet het evenwel segghen/ want wy zijn ghewent alle gaer te lieghen/
Want de Roskam is soo eel/ hy sou sijn eyghen Vaer bedrieghen/
We sellender genoech toe seggē/en comter dan ien bloet en mient al waers (dat/
Die wort dan soo louter bedroelt/ songer aers gadt/
En coopt door anprysen ien Peert dat al te duur te geef// is/
Maer ick hoor dat deuse Iuffer al ien arghe teef// is/
En datse alsoo wel een boef ken as ien boef heur.

Meester Bartelt comt met eenighe andere uyt, Ian Soetelaer haer siende, seyt voort,

Holla/ wat braetvogels comen ginder alree voor de deur/
't Is Monseur Roemen/ en d'aer Geen landt/ die Voghel is soo dartel/
Kijck hier/ de derde is ien Advocaet Meester Bartel/

Dese

Dese luy bennen alle gaer harich / hier komt de Ros-kam by me kaer/
M.bartel. Bonne vie Messieurs, bonne vie , wel van waer kom jy allegaer.
Wy komen van ien avontuertjen. I. Soet. En ick souder garen om upt/
Tot me Joncker van Grevelinckhuysen is rechtevoort buyt.
En groot profijt voor my te halen / soo ick verstae door de meyt.
Want de Juffer hetse tot onsent ghesonden / en me ghesept/
Dat ick daer iens sou komen / want se had twee goe Paerden op stal/
Diese garen vercoopen sou / en dats ien dingh daer an ick vermal
Al wat ick in de werelt heb / maer hier meen ick is profijt.
M.bartel. Je comt al te laet. Ian Soetelaer. Al te laet.
M.bartel. Jae te laet. Ian Soetelaer. Dat waer spijt /
Of geckje met me / 'kweet datser terstont noch waren.
M.bartel. Dats waer/ maer se is soo nu met dese Paerden ghevaren /
'kSae't hier vast teghen dese Priesters en vertelt :
Huye nochtent komter ien Boer soo ien fijn ghesel/
Met ien Wagen houts / en de Juffer is soo wat goet soens /
En den Huysman soo soo 'tscheen lusten oock wel wat groens /
Wat wil ickje veel segghen. Ian. Soet. Houtet niet verhoolen.
M.bartel. Vn bon entendeur ne faut qni un demiparole.
I.Soetel. Hoe na kregense in me kaer soo wat behaghen ?
M.bartel. Soo ist/ en quijt was den Boer daer mee sijn Ros en Waghen.
I. Soetel. Dat is de rechte slach / dat hiet loeren /
Soo moet mese schueren die besuckte Boeren /
Dats me lief seecker dat de Juffer soo veul verstant // het/
Datse de Boer sijn Ros en Waghen daer voor te pant // het /
Die sel ickrr nou gaen koopen of / om ien Appel om ien leur.
M.bartel. Vrient den Boer isser al mee deur /
Den Reeckel had rou coop / hy deed hem releveren /
Trouwen by 'tHof niet / maer met self te practiseren /
Een loose vont / en die soo abel als ick noch opt heb ghehoort.
Ian Soet. Wat deed hy toch. M. Bart. Hy bleef sitten voor de Juffers poort /
En verwachteme Joncker die upt was ter Jacht/
En teghen die doe hy t'huys quam deed hy sijn klacht/
En bedacht ien loghen / en seyde de Juffer sijn Ros en Waghen hiel.
Om dat het hout soo wat krom / slim / en niet hiel recht in viel/
De Joncker dat soo ien goet slodder is / dee dat heel vreemt /
En seyd teghen de Juffer ten is geen reen datje daerom sijn Wagen neemt/
Hy macht verbeteren / en op ien aer tijdt wat meeder houts op Waghen legghen /
Daer stont de Juffer en keeck by haer neus / en dorst niet segghen/
De Boer liechtet / ick hebber voor by hem gheslapen.
I. Soetel. Wel dat is seker noch een quartier aen me Jonckers Wapen/
Wat schelm is dat / 'ken hoorde sulcx noopt mijn leven.
M.bartel. Soo ister ghegaen / se most den Boer sen Ros en Waghen gheven.
Ian Soet. Pestilency meester Bartel / dat is voor mijn ien warrighe saeck.
M.bartel. Ja vrient den Boer isser al me deur / hy hiel gheen marrighelspraeck/

 Dan

Dan ick/ alsoo hy myn syn ongheluck eerst had komen klaghen/
Heb voor de borsten allegaer noch sorgh ghedraghen/
Want ick volgde den boer dicht van voor de Jonckers deur/
En ick dreyghde hem met de saeck te openbaren aende Procureur.
Waer over hy wacker te beurs teegh / alsoo't syn vermoen // was /
Dat het my aers nerghens dan om ghelt te doen // was /
En terwijl hy vast doende was en syn schat over sach /
Siet / soo comt me Joncker van Grevelinckhousen op het slach /
En om dat die niet arghs en zou vermoen /
Wat wy twee daer met malcander hadden te doen /
En om dat het doen om ghelt te tellen qualijck quam te pas/
Ende hy me van ter syden in men hangt / syn riem en syn Tas /
Die ick hier onder myn tabbert dus langh heb bewaert.
I,Soetel. Dat hebje warachtich noch excelent gheclaert /
Dats weer ien dingh dat hiel nae me sin // is /
Lustich ant tellen / en sien we wat daer in // is /
M.bartel. Se weeght al mooy. I. So. Asse doet/ ist goud 't wil verbrangt hoopen.
M.bartel. 'tIs wat het is we sellen om 'tghelt gheen langht koopen.
Ian Soet. Voor al niet / maer by gants vijf-menten /
We mostent van avont met mekaer gaen legghen op lijf-renten.
M.bartel. Nou lustich aen tellen / maer mekaer te verclicken// niet.

Ian Soetelaer siet Watter in is,
en seyt.

De Duyvel haelt hem in een leeren sack/soo ontvallen hem de sticken//niet:
Jae sietme vry an / 't binne maer stientgens /
O bloedt / wat binnewe ooch een diel lieven Heers vrientgies /
Datwe ons dus allegaer van een boer laten bedrieghen:
Hoe fix hadje dat M. Bartelt / as een handtvol vlieghen.
Is dat ghelt? M. Bar. 'tIs dat ick niet segghen en wil ick bin soo bues.
Ian Soet. Wel wat dunckje dats een haer in je nues /
Jae wel hier staenwe vast / en kijcken een ander maer aen/
En vernement de boeven soo zijnwer noch veel quaer aen/
Se willen ons ribsacken: Dit is te grof.
M.bartel. 'kSette me voeten me leven niet meer op het Hof /
Soo 'tgherucht onder de man quam: Maer ick trock uyt den Haegh.

Ian Soetelaer haelt een Tafel-Boeck voort,
ende seyt.

Laet sien ick moet dit teeckenen / 'tis van daegh /
Den vierden Februarh / by Lichtmis / sel ick het onthouwen.
M.bartel. We mostent niet luyt roepen / maer slaent inde beste vouwen:
Nou Messieurs / al het den Boer ons ghespeelt dese part /
Daerom niet te treuren / gaen we drincken de swaricheyt van't hart.
Kom / kom Kos-ham / gaewe daerse ons eens schencken.
Ian Soet. Ten mach myn niet beuren. M. Bart. Dat ken ick wel dencken:
Hadt het maer wijncoop ghewees op den Boer syn Tas.
Ian Soet. Alst vry lach is comtet myn altijdt wel te pas:

Daerom

Daerom alsje een dosjen weet / ontbietme / 'kselme laten bueren.
M. Bartel gaet binnen, Ian Soetelaer blijft alleen buyten,
ende seyt.
O bloedt / dit is te schoon / zou ick dit swyghen / neen / neen / lueren /
Soo haer te laten mompen van een Boer / van een Dijcker :
Siet daer gae ickje tyen terstont nae een Rederijcker /
Diemeder een Lietgien of maeckt voor een paer blancken /
Hier woonter een / as ick een dubbeltghen gheef / sal hy me bedancken /
't Js sulcken Gheest / hy seltme aerdich dichten /
't Js een van de principaelste / die de Haeghsche Camer stichten /
'kSelder aenkloppen / en vertrecken hem dit stick.
Ian Soetelaer clopt, de Rederijcker seyt,
binnen zijnde, aldus.
Wie clopt daer ? Ian Soet. Doet op al vrient maer ick :
Knap as een man doet op / hier is ghelt voor je te winnen.
Rederijcker comt en seyt.
Hoo eelen Baes / benje daer / wel Ros-kam com binnen :
Comt : Wat hebje te segghen / dit buyten duer staen verdrietghe.
Ian Soet. Niet / niet / je moet me terstont gaen maken een Lietghe /
Van een pots / die daer ghebuert is van een Joffer en een Boer.
Rederijc. Mit een veegh / seght maer hoe de Joffer met hem voer /
Terstont sal ickje gaen setten de saeck in't dicht /
Maer laet ons in huys gaen uyt het volcx ghesicht /
Op datse niet vermoen uyt wiens koker dat het comt.

Twee Ionghens comen uyt vermomt, met een Rommelpot
eenen blaes aen een stock : Den Redenrijcker
haer siende, seyt voort :

Wel te pas comen hier een deel Vastelavonts Sanghers vermomt /
Die mochtjet laten singhen voor wat nieus op de stract :
Doet toe de duer / en seghtme hoe 'tsproockje gaet.

Dese twee jonghens comen spelen op Rommelpot
en Snaer, en singhen voor eenige dueren :
Gheeft my een Pancoeck uyt de pan / ho man ho :
En soo voort : Ian Soetelaer comt daer naer uyt
met het lietghen inde handt, ende seyt
daer in siende, aldus :

Aerdigh byget / terstont most dit door de heele stadt // wesen /
Jonghe / Jonghe / hoort wat / kenje wel wat // lesen /
'kHeb hier een nieu lietghe / dat zou ickje gheven /
Ionghen. Jae'ck mannetghen ist aers wat perfeckt gheschreven.
Ian Soet. Kijck een reys / 'tis hiel moy / maer kenje wel singhen.
Ionghen. Souwe niet singhen connen / dat benne me dinghen /
Me maet dierf singhen teghens yemant om prijs.
Ian Soet. Jae maer Jonghen dit is al een nieuwe drollighe wijs :

'kSelse wel iens nuerpen / sing jeise dan naer.

Ian Soetelaer begint de wijs van't lietge, te muerien de jonghe seyt,

He / die wijs kon me maet wel over een jaer
Ey mannetgen gheef je ons dat lietghen we weten je danck.

I. Soetel. Ick gheef je't lietghen / en hou daer elck noch een blanck /
Gaet singhen terstont voor de duer vande Joncker /
Ick selje hier blyven staen wachten in't doncker /
En hooren je singen / ast uyt is komt dan weer by me.

Ionghen. We sellent je wel lustich gaen klaren sonder lyme.

Ian Soetelaer gaet wat aen d'een syde, de jongers gaen voor de deur vanden joncker en beginnen te singhen.

EEn boerman had een domme sin,
Daer op schafte hy sijn ghewin,
Het voer een boer uyt weye,
Hy brocht sijn Heer een voeder hoy,
Sijn vrou de koele meye.

De boerman op de hove tradt,
De vrou op hooger tinnen lach,
Sy lach op hoogher saele,
Mocht ick een korten wijl by u sijn,
Ick gaf u mijn ros mijn waghen.

De vrou de reden soo haest vernam,
Sy liet den boerman comen aen,
Soo heymelijck en stille,
In een kleyn duyster kamerkijn,
Daer deede sy twee haer wille.

Doen hy sijn willetgen hadde ghedaen,
Den boer most vande kamer gaen,
En hy bestont te klaghen,
Ick segh dat het een als het ander is,
Mijn rouwt mijn ros, mijn waghen.

De Heer quam van der jacht ghereen,
Hy hoorde den boerman klaghen seer,
Hy hoorde den boerman klaghen,
Ghy segt dat het een als het ander is,
De waerheyt wilt mijn ghewaghen.

Den boer had haest een looghen bedocht,
Ick had een voederken houts ghebrocht,
Daer was een krom hout onder,

Ick ſegh dat het krom alſt rechte brandt,
Alſt by de vier can comen.
Hierom was u vrou op mijn ſoo gram,
Dat ſy mijn ros mijn waghen nam,
Om ſulcke kleyne ſchulde,
Ick bid u lieve Heere mijn,
Verwefrt mijn u vrou haer gulde.
De Heer ginck voor ſijn vrouwe ſtaen,
Wat heeft u den ſchamelen boer ghedaen,
Schaemt ghy u niet de ſonde,
Gheeft hem ſijn ros ſijn waghen weer,
Laet hem varen tot ſijn kinderen.
Rijt heene rijt heene goet boerman mijn,
Het eerſte ſal u vergeven ſijn,
Rijdt heene dijnder ſtraten,
En komt ſoo weder als ghy meucht,
Brenght ons dat krom hout vaecke.
Den boerman over der heyde reedt,
Hy hief op en ſanck een liedt,
Hy ſanck met luyder keele,
Ick heb mijn krom houd wel verkoft,
En al tot myne wille.

'tLiedtgen uyt ſijnde, comt Ian Soetelaer voor den dach, ende ſeyt, als volcht.

Wat ſegje vande lecker / dat was de rechte ſlach /
Hoort ſulcken pots ſeecker niet te komen voor den dach /
Al waert me ſelven ghebuert 'kſout niet kennen heelen /
Neen ick ſeecker / al ſoudender de Rederijckers een ſpul of ſpeelen /
Want 'tis recht een dingh om 'tvolck te vertoonen /
Daer in men ghewaer werdt hoe dit rabauwerp ſijn ſelfs kan loonen /
En dat die die een ander meent te bedrieghen door ſijn liſt /
Van die hy meent te bedrieghen / bedroghen wert eer hy 't giſt.
Teghen de Sangers ſeyt Ian Soetelaer, nu voort aldus.
As een man gauwe wech eer dattet de luy mercken /
Maer paſt datje morghen om dees tijt hier weer bent by de wercken.

In juria ulciſcenda oblivione fecit.

S. Coſter.